

ZBERATEĽ[®] 2005

6

Ročník XI.
Cena 49 Sk

ISSN 1335-8693

MESAČNÍK PRE ZBERATEĽOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

Výtvarné návrhy známok emisného radu Ochrana prírody - kone

Nová
pamätaná
minca:
Národný park
Slovenský kras (12)

História poštovníctva Rakúska (6)

**Z PONUKY
FIRMY
ZBERATEĽ**

Námety flóry
a fauny, ale aj
ďalšie známky
(41)

Grécke slovacikum na telefónnej karte (15)

Infanteristický vozík pred Napoleonskými kúpeľmi, vydal Lajos Zelenay Piešťany, poštu prešla r. 1915

Louis-Francois Lejeune:
Napoleon pred bitkou
pri Slavkove (1808) -
novinky Českej republiky (5)

Košické známky: 13 K v pôvodnej farbe, v zmenenej farbe a 1,50 K - (34-35)

Vážení čitatelia,

ak sme v niektorom z predchádzajúcich čísiel časopisu spomínali koncomesačný ruch v redakcii, to sme netušili, čo nám prinesie záver najkrajšieho mesiaca v roku. Koncom mája sa totiž uskutočnilo sa totiž viacero významných akcií, ktoré sme vám z dôvodu ich aktuálnosti chceli hneď priblížiť. Ako sme avizovali, pod patronátom numizmatikov prebehli Bratislavské zberateľské dni a z ich pohľadu prinášame niektoré postrehy. Celkové hodnotenie a názory organizátora, vystavovateľov i návštevníkov prinesieme v nasledujúcom čísle. Súčasťou dní malo byť aj slávnostné vyhlásenie ankety o najkrajšiu slovenskú poštovú známku roka 2004, ktorej

K júnovému číslu Zberateľa

spoluvyhlasovateľom bol aj náš časopis. Nepodarilo sa nám však získať oficiálnu informáciu, prečo sa akcia neuskutočnila a kedy sa tak stane.

Koncom mája bola v rakúskom St. Pölten slovenskej známke odovzdaná Grand prix de l'Exposition WIPA 2003. Vďaka ochote F. Horniaka, autora ocenej známky, sme vám mohli priblížiť aj tento slávnostný akt.

Na tento rok pripadlo aj 60. výročie vydania Košických známk. Spomenuli sme ho už aj v našom časopise a pripomenul ho aj Spravodajca Komisie československej známky pri SČF. Vzhľadom na závažnosť zistení súvisiacich s farebnou odchýlkou známky 13 K, publikovaných v uvedenom periodiku, sme sa so súhlasom autora rozhodli tento príspevok uverejniť v úplnom znení. Pretože Spravodajca prináša aj ďalšie príspevky, ktoré vás, vážení čitatelia, môžu zaujať, budeme ich v rámci výmeny s našim časopisom publikovať.

Ale teraz k ďalšiemu obsahu júnového čísla. Elena Minarovičová približuje Bratislavské zberateľské dni aj v súvislosti s numizmatickou aukciou. Numizmatikov možno zaujme tiež príspevok Ľuda Visokaya o bankovkách na našom území. Ďalej sa v dnešom čísle stretnete už s 18. pokračovaním Malej školy filatelie od Štefana Plišku, tentokrát o mechanizácii a automatizácii poštovej prevádzky. M. Pekárová v záverečnej časti úspešného seriálu venuje pozornosť infanteristickým vozíkom v piešťanských kúpeľoch. O. Földes v druhej (záverečnej) časti príspevku Je "Snem" prvou známkou Slovenska 1939-1945? predkladá svoj pohľad na danú problematiku. Keďže ohlasov na známkovú oblasť obdobia vzniku Slovenského štátu prišlo viac, dáme im postupne priestor. Telekartistov poteší v ich okienku M. Jobek, ktorý píše o rôznych zaujímavostiach v súvislosti s TK. A potom sú tu tradičné rubriky o našich nových známkach, aj o známkach našich susedov, pečiatkach a pokračovanie našej súťaže. A snáď vás opäť zaujme aj rozšírená ponuka firmy Zberateľ.

Dúfame, že v pestrom obsahu si opäť niečo nájdete a časopis vás bude správdzať aj týchto letných dňoch.

Vaša redakcia

ZBERATEĽ®

Ročník XI. - 2005 • Číslo 6 • Cena 49 Sk

Z OBSAHU / CONTENTS / INHALTS

- **Z noviniek našich susedov** / Some new items of our neighbours / Aus Neuheiten unserer Nachbarn (5-8)
- **I. Lužák: Regióny Talianska** / Regions of Italy / Italienische Regionen (10-11)
- **M. Jobek: Malé okienko telekartistu** (86) / Short column of a phonecard collector / Kurz über die Telephonkarten (14-15)
- **O. Földes: Je „Snem“ prvou známkou Slovenska** (2) / Is „National assembly“ the first postage stamp of Slovakia? (2) / Ist der „Landtag“ die erste Briefmarke der Slowakei (2)? (16-18)
- **M. Pekárová: Infanteristické vozíky na historických pohľadniciach** / Infantry vehicles on historical picture postcards / Infanterie Handwagen auf den historischen Ansichtskarten (24-25)
- **L. Visokay: Oplyvní spoločná mena numizmatiku?** / Will the united currency affect numismatics? / Wird die gemeinsame Währung Numismatik beeinflussen? (26-27)
- **E. Minarovičová: Bratislavské zberateľské dni** / Bratislava collectors' days / Bratislavaer sammlers Tage (28-29)
- **Š. Pliško: Malá škola filatelie – Mechanizácia a automatizácia poštových služieb** / Short course of philately – mechanization and automatization of post services / Grundschole der Philatelie – Mechanisierung und Automatisierung der Postamtdienste (30-31)
- **F. Beneš: Záhada „chybotisku“ 13 K Košické 1945 objasněna!** / Mystery of the error printing „13K Košice 1945“ cleared up / Fehldruckrätsel von 13 K Kaschauer Ausgabe 1945 erläutert! (36-37)

ZBERATEL®

Mesačník pre filatelistov, numizmatikov, filokartistov, zberateľov telefónnych kariet a iných predmetov zberateľského záujmu

■ **Vydavateľ:** Firma ZBERATEL, Bratislava. Registračné číslo časopisu: MK 1188 / 95 zo dňa 1. 2. 1995 | ISSN 1335-8693

■ **Adresa redakcie:** ZBERATEL, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 02/ 44 250 149, e-mail: zberatel.redakcia@chello.sk.

■ **Redakčná rada:** RNDr. Milan Antala, dr. Ondrej Földes, Ing. Marian Jobek, Ing. Miroslav Gerec, PhDr. Elena Minarovičová (predsedníčka), Mgr. Antónia Paulinyová, RNDr. Michal Zika a dr. Severín Zrubec (čestný predseda).

■ **Redakcia:** Ing. Peter Malík, PhD. - šéfredaktor, Anton Kulhánek - člen redakcie, Martina Ďurkáčová - grafická úprava, RNDr. Milan Antala - jazyková úprava, Mgr. Pavol Ondráška - preklad do angličtiny.

■ **Cena a predplatné:** Cena za jeden výtlačok 49 Sk. Pri odbere 11 ks a viac vydavateľ poskytuje 20% zľavu. Celoročné predplatné na rok 2005 (vrátane poštovného): Pre abonentov zo Slovenskej republiky 490 Sk, s prílohami 550 Sk, pre abonentov z Českej republiky 922 Sk (740 Kč), s prílohami 982 Sk (785 Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 1086 (28 €), s prílohami 1165 Sk (30 €), pre abonentov zo zámorských krajín 1350 Sk (47 USD), s prílohami 1490 Sk (52 USD).

■ **Zasielanie príspevkov a inzerátov:** Články napísané strojom, na počítači (PC formát WORD) zasielané elektronickou poštou, na počítačových disketách alebo čitateľne napísané ručne. Obrazové podklady na ilustráciu formou zapožičania originálov na základe dohody, elektronickou cestou naskenovaných obrázkov (formát BMP, JPG alebo TIF, min. 300 dpi) alebo zaslaním kvalitnej reprodukcie.

Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestotožňuje. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

■ **Tlač:** Tlačiareň KOMPRINT, Borinská 8, 841 03 Bratislava 47, ☎ 02/6446 2403, fax: 02/6446 2404, e-mail: komprint@mail.eurotel.sk, www.komprint.com

■ **Číslo 06/2005:**
Redakčná uzávierka 31. mája 2005
Do tlače zadané 9. júna 2005
Dátum vydania 15. júna 2005

INFORMÁCIE O SLUŽBÁCH ZBERATEĽA

INZERÁTY

Cena jedného aj začatého riadku inzerátu je 20 Sk. Za zvýraznenie rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonentí časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. V záujme uverejnenia presného znenia inzerátov žiadame ich písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Za obsah zodpovedá podávateľ, inzeráty vecne neupravujeme a uverejňujeme ich v došlom poradí.

KOMERČNÉ INZERÁTY A REKLAMY

Cenu za uverejnenie plošných komerčných inzerátov a reklám na vnútorných čiernobielych stranách podľa dodaných predloh účtujeme podľa požadovanej veľkosti plochy:

Celá strana A5 (128 x 180 mm)	3 200 Sk
Polovica strany A5 (128 x 90 mm)	1 900 Sk
Štvrtina strany A5 (64 x 90 mm)	1 000 Sk
Jedna osmina strany A5 (64 x 45 mm)	550 Sk

Pokiaľ nie je dohodnuté inak, redakcia si vyhradzuje právo rozhodnúť o mieste uverejnenia reklamy v časopise. Grafickú úpravu reklám, uverejnenie reklám na farebnej strane a iné neštandardné požiadavky, účtujeme podľa osobitného sadzovníka alebo na základe dohody.

OZNAMY O PODUJATIACH

Informácie nekomerčného charakteru o výmenných schôdzkach, burzách a zberateľských stretnutiach sú uverejňované bezplatne.

PONUKA FIRMY ZBERATEL

V tejto rubrike ponúkaný materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEL, Račianske mýto 1/D, 831 02 Bratislava, ☎ 0911 250149, e-mail: zberatel@chello.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10.00 do 18.00 hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám firma účtuje poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia (pokiaľ nie je uvedené inak) vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ. Všetkým abonentom časopisu firma poskytuje na ponúkaný tovar zľavu vo výške 5 %.

PLATBY ZO ZAHRANIČIA

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál

- z Českej republiky: na účet Anton Kulhánek, číslo účtu 147 1883 123/0800, Česká spořitelna, pobočka Trutnov
- z ostatných štátov Európy a Zámoria: na účet Anton Kulhánek-Zberateľ, číslo účtu 0170170280/0900, Slovenská sporiteľňa, a.s., Bratislava, IBAN: SK66 0900 0000 0001 7017280 BIC: GIBASK BX

➔ Oznamy firmy ZBERATEL

Od 1. marca 2005 sme na Račianskom mýte 1/D v rovnakých otváracích hodinách ako doteraz.

☎ **novej predajne 0911 250 149, e-mail zberatel@chello.sk**

Redakcia Zberateľa je na pôvodnej adrese Račianska 17, ☎ 02/44 250 149, e-mail zberatel.redakcia@chello.sk návšteva redakcie v utorok 11.00 – 16.00 hod., iný termín po dohode.

NOVÉ SLOVENSKÉ POŠTOVÉ ZNÁMKY A INÉ ZBERATEĽSKÉ MATERIÁLY

■ Detská známka 2005

Slovenská pošta, a. s., vydala 23. 5. 2005 výplatnú poštovú známku „Detská známka 2005“ v nominálnej hodnote 9 Sk.

Na známke je detská kresba vybraná zo súťaže v detskom časopise Fifičik.

Známku rozmerov 28 x 34 mm vrátane perforácie (na výšku) vytlačila viacfarebnou ofsetovou technikou tlačiareň Walsall Security Printers Ltd. - CARTOR, Francúzsko, na tlačových listoch s 50 známkami.

Autorom kresby je Juraj Kiš, grafickú úpravu známky vytvoril Peter Čisárik.

Súčasne bola vydaná obálka prvého dňa vydania vrátane pečiatky prvého dňa vydania s domicilom Bratislava. Na pečiatke je detská kresba Rastislava

Dudáša. Autorom grafickej úpravy výtvarného návrhu pečiatky je Peter Čisárik. Na FDC je detská kresba Patrícia Kundrika zo súťaže v časopise Fifičik. FDC vytlačila viacfarebnou ofsetovou technikou tlačiareň TAB, s. r. o., Bratislava. Znáмка č. 356.

FIFIČIK, celoslovenský časopis pre deti základných škôl s vysiřhovačkou, spolupracuje so Slovenskou poštou, a. s., pri propagácii slovenskej známky viac než tri roky. K deťom sa dostupným spôsobom dostávajú zaujímavé informácie o filatelii a zvyšujú tak ich záujem o zberateľstvo. Z tejto spolupráce vyšiel nápad použiť na detskú známku v roku 2005 výtvarný návrh, ktorý pochádza z výtvarnej súťaže profesora Karola Ondreičku Mesiac detskej tvorby. Súťaž je určená deťom telesne či duševne handicapovaným bez ohľadu na vek a diagnózu. Každoročne prichádzajú do redakcie časopisu Fifičik, detského charitatívneho Združenia Korytnačky a SPP, ktorí sú spoluorganizátormi súťaže, tisícky kresbičiek, malieb a trojrozmerných prác od detí zo špeciálnych základných škôl, detských domovov, nemocničných škôl

a internátnych zariadení. Výtvarné práce vysokej úrovne hodnotí porota, ktorej dlhoročným predsedom bol profesor Karol Ondreička. Po jeho smrti funkciu predsedu prevzal profesor Dušan Kállay. Za sedem rokov existencie súťaže prešli rukami poroty desiatky tisíc detských prác, ktoré vznikli pod vedením učiteľov, vychovávateľov a rodičov. Ich témy a námety sa každoročne menia. Jednu z veľmi úspešných a bohato zastúpených úloh, ktoré deti zaujali, bol návrh na slovenskú poštovú známku, ktorú výtvarne spracúvali jednotlivci i celé triedne kolektívy.

Výtvarnú prácu Juraja Kiša zo špeciálnej základnej školy vybrala ako motív na Detskú známku Realizačná komisia známkovej tvorby pri Slovenskej pošte, a. s., z veľkého počtu vystavených a ocenených detských prác.

Detskú známku 2005 chápeme ako ocenenie práce organizátorov a povzbudenie pre deti, ktorým osud nenadelil do vienka plné zdravie.

■ Bienále ilustrácií Bratislava

Slovenská pošta, a. s., vydala 23. 5. 2005 príležitostnú poštovú známku „Bienále ilustrácií Bratislava“ v nominálnej hodnote 30 Sk.

Na známke je knižná ilustrácia Iku Dekune z Japonska, ocenená medzinárodnou porotou na BIB 2003.

Známku rozmerov 28 x 34 mm vrátane perforácie (na výšku) vytlačila viacfarebnou ofsetovou technikou tlačiareň Walsall Security Printers Ltd. - CARTOR, Francúzsko, na tlačových listoch s 50 známkami.

Súčasne bola vydaná obálka prvého dňa vydania vrátane pečiatky prvého dňa vydania s domicilom Bratislava. Na FDC je ilustrácia Dušana Kállaya.

Autorom rytiny FDC je Lucie Kruličková. FDC vytlačila technikou ocelotlače z plochej dosky tlačiareň TAB, s. r. o., Bratislava. Autorom grafickej úpravy výtvarných návrhov emisie je Vladislav Rostoka. Znáмка č. 357

Bienále ilustrácií Bratislava (BIB) je medzinárodná súťažná výstava originálov ilustrácií detských kníh. Dieľo reprodukované na známke je knižná ilustrácia, ktorú medzinárodná porota ocenila na BIB 2003. Na tomto bienále sa celkovo predstavilo 311 ilustrátorov z 38 krajín, pričom Grand Prix BIB 2003 získala Iku Dekune z Japonska. Jej ilustrácia však

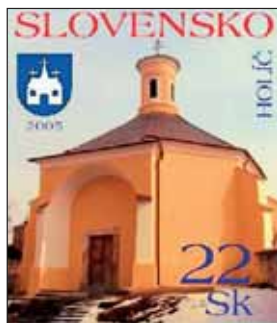
neprezentuje typické znaky japonskej ilustračnej kultúry. Ilustrácie tejto umelkyne nesú znaky európskej ilustrácie a autorka nezaprie ani skutočnosť, že bola žiačkou profesora Dušana Kállaya. Kállayov vplyv na jej tvorbu je evidentný v chápaní ilustrácie, v poetike, vo fantazijných polohách a vo vyprofilovanom zmysle pre jemný, nenápadný a sympatický humor. Hoci sa v jej plnofarebných obrazoch objavujú figúry, či už ľudské alebo zoomorfné, ktoré majú svoju vlastnú povahu a charakter, jej ilustrácia je architektonicky vystavaná, má perspektívu, inokedy masívne bloky, ktoré kombináciou svetla a tieňa dosahujú hĺbku a poskytujú priezory smerom von i dnu, vytvára útulné prostredia, ktoré majú intimitu. Výrazným znakom je aj kontrastne plošná, takmer dekoratívna ilustrácia.

Prezentovaným dielom na FDC je ilustrácia profesora Dušana Kállaya, ktorého možno právom považovať za nášho najznámejšieho a najuznávanejšieho výtvarného umelca v zahraničí. Jeho tvorba je finálnym tvarom absolútneho výtvarného videnia a vnímania sveta podloženého výnimočnou predstavivosťou. Zmysel pre fantáziu aplikuje v zámerne deformovaných kompozíciách figúr, zvierat, vtáctva v labyrinte línií spletených do nekonečných podivuhodných štruktúr dokumentujúcich hravosť a tajomnosť umelca zároveň. Tak sa dostáva v týchto dvoch rovinách do komparácie diela profesora a jeho žiaka - úspešného pokračovateľa výtvarného myslenia a vizuálneho pertraktovania istého vplyvu, avšak bez straty vlastnej umeleckej identity.

■ Holíč

Slovenská pošta, a. s., vydala 3. 6. 2005 výplatnú poštovú známku „Holíč“, v nominálnej hodnote 22 Sk.

Na známke je zobrazená Loretánska kaplnka, ktorá je považovaná za najvýznamnejšiu pamiatku mesta Holíč a erb mesta.

ks na tlačových listoch s 100 známkami.

Známka č. 358

Autorom výtvarného návrhu známky je Igor Benca.

Známku rozmerov 24 x 27,5 mm vrátane perforácie (na výšku) vytlačila viacfarebnou ofsetovou technikou tlačiareň Walsall Security Printers Ltd. - CARTOR, Francúzsko, v náklade 1 mil.

■ ZZ: Detská známka 2005

Slovenská pošta, a. s., vydala 23. 5. 2005 k výplatnej poštovej známke „Detská známka 2005“ známkový zošitok. Známkový zošitok obsahuje 10 ks známok emisie č.

356 „Detská známka 2005“ nominálnej hodnoty 9 Sk. Známkové zošitky vytlačila ofsetom tlačiareň KNIHTLAČ, Zohor.

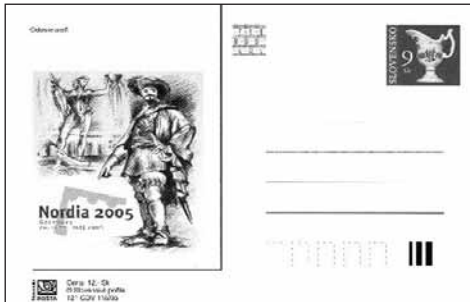
Predajná cena známkového zošitka je 90 Sk.

■ PL: Nordia 2005

Slovenská pošta, a. s., vydala 26. 5. 2005 príležitostný poštový lístok s natlačenou známkou „Holičska fajansa“ v nominálnej hodnote 9 Sk s prítlačovým motívom „Nordia 2005“.

V ľavej časti príležitostného poštového lístka je umiestnená viacfarebná prítlak k medzinárodnej výstave poštových známok Nordia 2005, s ilustráciou typických dominant mesta Göteborgu, sochy Poseidona a sochy kráľa Gustáva II.

Poštový lístok je vytlačený na bielom ofsetovom papieri gramáže 160 g/m² s hologramom a ofsetom ho vytlačila tlačiareň PROMPT, tlačiareň cenín, a. s., Bratislava. Predajná cena príležitostného poštového lístka je 12 Sk.

(z podkladov SP pripravil -pem-)

Z NOVINIEK NAŠICH SUSEDOV

ČR: Osobnosti, BRNO 2005, Gastronómia

Vydaním príležitostných poštových známok Česká republika pripomenula tri významné osobnosti, ktoré majú v tomto roku okrúhle výročie narodenia. Na známke hodnoty 7,50 Kč je portrét významného českého anorganického chemika **Bohuslava Braunera** (1855-

známke hodnoty 12 Kč je portrét básnika zo Šumavy **Adalberta Stiftera** (1805-1868). Bol to skvelý rozprá-

vač dávno zabudnutých príbehov a talentovaný maliar s citom pre krajinu, jej nálady a farby. Narodil sa v Horní Plané, ale prevažnú časť života prežil v Rakúsku. V literárnych prácach kládol dôraz na harmóniu človeka s prírodou, duševnú vyrovnanosť, zbožnosť a mravnú čistotu. K jeho najznámejším dielam patrí poviedka „Křišťál“, výchovný román „Pozdní léto“ a román z českých dejín „Víteek“. Sériu

uzatvára známka hodnoty 19 Kč s portrétom českého básnika a kronikára **Mikuláša Dačického z Heslova** (1555-1626). Bol vzdelaný v oblasti literatúry, študoval aj právo a hospodárstvo, ale napriek tomu sa žiadnemu z týchto odborov nevenoval. Zdedené bohatstvo mu umožňovalo viesť záhaľčivý život a až ako starý muž sa pustil do spracúvania kroniky mesta Kutná Hora, ktorú začali viesť jeho predkovia. Vo svojich „Pamětech“ zachytáva život v Kutnej Hore, podáva cenné svedectvá

emisia propagujúca Európsku výstavu poštových známok BRNO 2005, vydaná 4. mája 2005, pripomína 200. výročie bitky pri Slavkove, kde sa v boji stretli ruský cár Alexander I., rakúsky cisár František I. a francúzsky cisár Napoleon I. Proti sebe stálo okolo 90 tisíc spoje-

nečných a 70 tisíc francúzskych vojakov. Bojovalo sa 2. decembra 1805 a bol to jeden z najväčších vojenských konfliktov, ktorý sa odohral na území našich západných susedov. Cisár Napoleon Bonaparte (1769-1821), vtedy 36-ročný, skvelou stratégiou dokázal rozdeliť vojská protivníkov a zahnať ich na útek. Jeho víťazstvo bolo jednoznačné, ale v roku 1812 nasledovalo neúspešné ťaženie do Ruska, v roku 1813 prehra v bitke pri Lipsku a v roku 1815 totálna porážka pri Waterloo. Emisia má dve časti, známku hodnoty 19 Kč s vyobrazením Mohyly mieru a Napoleonovho portrétu ako spoločné česko-francúzske vydanie podľa návrhu Karla Zemana (kat. č. 434), a hářček hodnoty 30 Kč s ústredným motívom obrazu Luis-Francoisa Lejeuna (kat. č. A 435). Znáмка č. 434 rozmerov 40 x 23 mm bola vytlačená rotačnou ocelotlačou kombinovanou s hĺbkotlačou v PL so 40 známkami a dvoma kupónmi, ktoré sa striedajú v stĺpci pod sebou na oboch okrajoch PL. Hářček rozmerov 140 x 110 mm bol vytlačený ocelotlačou v kombinácii s ofsetom, rozmer známkového poľa je 50 x 40 mm _ Znáмка hodnoty 9 Kč vydaná 4. mája 2005 je vyjadrením spoločného námetu vyhláseným Asociáciou verejných

piva. Známká rozmerov 33 x 33 mm podľa výtvarného návrhu Jiřího Slívu bola vytlačená viacfarebným ofsetom v PL so šiestimi známkami. Kat. č. 436

Rakúsko: Pošta v Jeruzaleme, 60 rokov Druhej republiky a 50. výročie Štátnej zmluvy

Rakúska poštová správa siahla po zaujímavom námete z oblasti histórie poštovníctva. Na známke (1,00 €) vydané 22. 4. 2005 je zobrazený **poštový úrad bývalého Rakúskeho cisárstva** v meste Jeruzalem. Zriadený bol v roku 1859, keď toto mesto patrilo Osmanskej ríši, a to na účely zrýchlenia poštového spojenia do prístavu v Bejrute, odkiaľ zásielky pracovníkov rakúskeho konzulátu, obchodníkov a iných Rakúšanov pôsobiacich v tomto meste boli prepravované parnikom do vlasti. Tento poštový úrad, rovnako ako podobné pošty zriadené v Jeruzaleme niekoľkými inými štátmi, skončili svoju činnosť po vypuknutí 1. svetovej vojny. Známkou navrhla Marianne Sieglová a rytinu vyhotovil Gerhart Schmir. Známkou boli vytlačené kombinovanou technikou v náklade 500 tisíc kusov. (obr. na 1. str. obálky)

Cesta za slobodou a nezávislosťou Rakúska bola namáhavá a zložitá. Mnoho významných osobností ako Renner, Figl, Raab pracovali na jej úspešnom završení. Ubehlo viac ako 10 rokov od zrodu druhej Rakúskej

republiky (27. 4. 1945) až po získanie plnej suverenity. Po mnohých rokoch bola formou štátnej zmluvy

európskych poštových operátorov PostEurop, ktorým je tento rok **Gastronómia**. Známká zobrazuje jedno z českých národných jedál – pečenú hus s knedlíkmi a kapustou doplnené pollitrom

podpísaná 15. mája 1955 zástupcami štyroch veľmocí (ZSSR, Veľká Británia, USA, Francúzsko) a Rakúska vo viedenskom zámku Belveder. Hárček k **60. výročiu Druhej republiky a 50. výročiu Štátnej zmluvy** v hodnote 1,10 € vydaný 15. mája 2005 obsahuje dve známky, na jednej je štátny znak a veľká číslica 60, na druhej reprodukcia deviatich podpisov pod štátnou zmluvou. Na hárčeku mimo známkou sa opakuje ručne písaný text výroku „Österreich ist frei“ (Rakúsko je slobodné), ktorým rakúsky minister zahraničných vecí oznámil podpísanie Štátnej zmluvy z balkóna zámku Belveder.

Maďarsko:

60. výročie skončenia II. svetovej vojny pripomína známka hodnoty 150 Ft, ktorú Maďarská pošta vydala

6. 5. 2005. Požiar svetovej vojny, ktorý vzpladol prepadnutím Poľska 1. 9. 1939, priniesol milióny obetí a nesmierne utrpenie ľuďom v mnohých krajinách, bol uhasený v roku 1945. Preto rok 1945 je synonymom skončenia zla a začiatok nádeje na život v mieri. Aj na vydané známke dominuje rok 1945, ktoré v pozadí dopĺňa mapa Európy a hore holubica mieru. Známkou navrhoval E. Widerkomm a vyšla v náklade 200 tisíc kusov.

Spočným námetom známkou vydaných členskými krajinami PostEurop je v tomto roku **Gastronómia**. Naši južní susedia vydali známku hodnoty 160 Ft so špeciálnou maďarskej kuchyne – kura na paprike s haluškami. Známkou hodnoty 160 Ft boli vydané v štvorici ako hárček, graficky upravený ako prestretý stôl. Na hárčeku vedľa štyroch tanierov (známkou) sú vyobrazené jedlá a potraviny typické pre maďarskú kuchyňu: Chlieb, múka, cibuľa, cesnak, rôzne druhy papriky a ďalšie. Na pečiatke prvého dňa vydania 9.5.2005 je vyobrazená drevená lyžica. Autorom výtvarných návrhov emisie je B. Batic. Hárček so štoricou známkou vyšiel v náklade 130 tisíc kusov.

Dňa 25. 5. 2005 bola vydaná emisia zameraná na propagáciu cudzineckého ruchu. Jedna časť emisie je venovaná **budapeštianskej bazilike Svätého Štefana**. Na jej výstavbu sa v roku 1810 vyhlásila zbierka, ale výstavba sa začala až v roku 1851. Bazilika bola slávnostne vysvätená v roku 1905. Na číslovanom háččku vidieť časť baziliky s kupolou a na známke sochu Svätého Štefana z hlavného oltára. Háčček so známku nominálnej hodnoty 500 Ft navrhol P. Berky a vydaná bola v náklade 100 tisíc kusov. Druhú časť emisie tvorí TL s 5 známkami + 5 kupónmi, ktoré sú tematicky zamerané na niektoré budapeštianske pamätihodnosti, ako sú Saxlehnerov palác, kde sídli Poštové múzeum (interiér a reprezentatívne schodište), Hunyadiho hrad, v ktorom je zriadené poľnohospodárske múzeum (časť výstavných priestorov a lokomobila Clayton-Shuttleworth), Národopisné múzeum (hlavný vchod a nádoba na soľ z roku 1891), Poštové múzeum (pohľad do miestnosti so známkovým fondom a známka „prevrátená madona“ spolu s časťou tlačovej formy) a Sándorov palác (hlavný vchod a pohľad do rokovacej a pracovnej izby predsedu vlády). Známkami a kupónmi z fotografických predloh graficky upravil P. Nagy. Každá známka má nominálnu hodnotu 500 Ft a PL bol vydaný v náklade 100 tisíc kusov. Tretiu časť emisie tvorí známka hodnoty 110 Ft s námietom Jákskeho kostola (Jáki templom) a opátstva v Clunyi (Clunyi apátság). Stavbu kostola založil M. Jáki v roku 1241, ale slávnostné vysvätenie sa uskutočnilo až v roku 1256. Výtvarný návrh vyhotovil Gy. Pálíncás, náklade 200 tisíc kusov.

25. výročie prvého letu maďarského kozmonauta pripomína známka hodnoty 130 Ft, ktorá bola vydaná

26. 5. 2005. Autor návrhu K. Székely na známku komponoval kozmické lode nad povrchom zeme, ktorú dopĺňa zástava

va Maďarska a faksimile podpisu kozmonauta Bertalana Farkasa. Dňa 26.5.1980 bol vyneseny na obežnú dráhu kozmický modul Sojuz 36 s B. Farkasom a V. Kuznecovom na palube. Cieľom ich letu bolo spojiť sa s kozmickou stanicou Saljut 6 a počas týždňa trvajúceho letu uskutočniť rad experimentov. Znáмка bola vydaná v náklade 200 tisíc kusov.

Ukrajina: 60. výročie víťazstva vo Veľkej vlasteneckej vojne

V dnešných informáciách o nových poštových známkach z Ukrajiny sa budem venovať jednému malému TL a háččku, ktoré boli vydané k 60. výročiu víťazstva vo Veľkej vlasteneckej vojne. Aby pripomenuli hrôzy vojny, nesmierne obeť na životoch i materiálne škody, aby boli mementom pre budúce generácie. Ukrajina sa stala najväčšou obeťou II. svetovej vojny. Ako v roku 1945 napísal americký korešpondent Edgar Snow, ktorý bol v roku 1943 na Ukrajine, „spojenci vyhrali vojnu, ale Ukrajina zaplatila účet“. Profesor Norman Davies kritizoval západných historikov, že víťazstvo v II. svetovej vojne pripisovali Rusom, že neobhajovali hlavný podiel baľtských štátov, Bielorusov, Poliakov a predovšetkým Ukrajincov na odrazení zdrvujúceho útoku a víťazstva nad Nemeckom, že najväčšie množstvo obetí civilného obyvateľstva v Európe mala Ukrajina. Ukrajina bola pustošená hneď dvoma najväčšími totalitnými silami 20. storočia – Stalinovým Ruskom a Hitlerovým Nemeckom. Stalinove represálie už od začiatku tridsiatych rokov pramenili z obavy, že Ukrajina sa osamostatní a vystúpi zo zväzku, čo by prakticky znamenalo rozpad celého ZSSR. Hitler sa usiloval na úrodných poliach Ukrajiny získať zdroj potravín, zmocniť sa prírodneho bohatstva, najmä uhlia a získať lacné pracovné sily.

Postup Nemcov na Ukrajine viedol dvoma smermi. Snažil sa využiť protisovietske nálady časti obyvateľov a získať ich na spoluprácu a zároveň kruto postupovať metódou „spálené zeme“. Svetová verejnosť bola šokovaná hrôzami spáchanými v českých Lidiciach, francúzskom Oradour-sur-Glane, ale nikdy sa nedozvedela o ukrajinskej obci Kortelisy, ktorej všetkých 2 892 obyvateľov vrátane žien a detí bolo 23. 9. 1942 Nemcami zabitých a obec úplne vypálená. A obci s podobným osudom na Ukrajine bolo vyše 450. Je to hrozná štatistika, nie je príjemná, ale treba to vedieť a nezabudnúť,

Postup Nemcov na Ukrajine viedol dvoma smermi. Snažil sa využiť protisovietske nálady časti obyvateľov a získať ich na spoluprácu a zároveň kruto postupovať metódou „spálené zeme“. Svetová verejnosť bola šokovaná hrôzami spáchanými v českých Lidiciach, francúzskom Oradour-sur-Glane, ale nikdy sa nedozvedela o ukrajinskej obci Kortelisy, ktorej všetkých 2 892 obyvateľov vrátane žien a detí bolo 23. 9. 1942 Nemcami zabitých a obec úplne vypálená. A obci s podobným osudom na Ukrajine bolo vyše 450. Je to hrozná štatistika, nie je príjemná, ale treba to vedieť a nezabudnúť,

čo sa stalo. Lebo deportácie na nútené práce do Nemecka, 16 koncentračných vyhladzovacích táborov a i také „vymoženosti“ ako boli automobily – pojazdné plynové komory a nemilosrdné plienenie obyvateľstva, spôsobilo túto otrasnú štatistiku: 2,5 milióna Ukrajincov padlo v armáde a zahynulo 5,5 mil. civilných obyvateľov, čo v priemere tvorí 19,1 % obyvateľstva (a niektorí odborníci hovoria ešte o väčších obetiach).

Preto známky vydané pri príležitosti 60. výročia skončenia II. svetovej vojny majú aj inú než zberateľskú dimenziu. Najmä pre Ukrajinu, ktorá následky vojny ešte aj dnes pociťuje.

Tlačový list, ktorý bol vydaný 22. 4. 2005, tvorí 8

známok a jeden kupón. Motívom známky je frontová fotografia z operácie ukrajinskej armády doplnená textom a nominálnou hodnotou 45 k. Náklad TL je 280 tisíc exemplárov. Siedmeho mája bol vydaný príležitostný háčček s jednou známkou hodnoty 80 kop. Obrazovú časť známky na háččku tvorí fotografia vojaka, ktorý mal šťastie a hrôzy vojny prežil a mohol sa vrátiť domov. Hlava dievčiny na jeho prsiach môže byť synonymom radosti tých, ktorí vojnové besnenie prežili v civile. Autorom grafickej úpravy háččka rozmerov 82 x 56 mm je V. Vasylenko, samotná známka má 40 x 40 mm, vytlačený bol viacfarebným ofsetom a vydaný v náklade 60 000 kusov.

Viliam Kučera

História výroby zápalek na Zakarpatskej Ukrajine

Oblasť s mestečkom Činaďovo, ktorú chcem krátko priblížiť, leží asi 7 km severovýchodne od Mukačeva, v údolí rieky Latorica.

Po porážke protihabsburgského povstania uhorských stavov vedených Františkom Rákocziom II (1703 - 1711) dňa 24. júna 1711 sa Mukačevo vzdalo a tak celé Mukačevo-činaďevské panstvo prešlo pod správu Viedne, do rúk Habsburgovcov.

V roku 1728 všetok skonfiškovaný majetok kniežata Rákocziho a jeho prívržencov daroval cisár Karol VI. majetnému arcibiskupovi Franzovi Schönbornovi, ktorého hlavným poslaním bola rekatolizácia územia a tiež obnova majetko-hospodárskej moci. Takto sa začala písať história 200-ročného pôsobenia rodu Schönbornovcov. Franz Schönborn neskôr daroval veľkú časť

panstva svojmu synovcovi Fridrichovi K. Schönbornovi, ktorý začal budovať vysoko-ziskový trh, obchod a priemyselnú výrobu. Vo veľkom sa začalo využívať obrovské bohatstvo vysokokvalitnej drevnej hmoty lesov Verchoviny. Vznikli prvé píly na vodný pohon, neskôr na paru.

V roku 1890 gróf Donald Schönborn vybudoval za Činaďovom vo veľkopanskom štýle prepychový polovnický salón.

Pri vybudovanej pile v roku 1903 sa v pristavenej budove zápalkárne „Vulcan“, ktorá bola vo vlastníctve grófa Schönborna, začala výroba zápalek. Táto zápalkáreň sa zviditeľnila najmä pre časté nešťastné udalosti otrava-

mi, výbuchmi a popáleninami robotníkov. Pracovalo sa tu sezónne s nájmnou pracovnou silou za minimálnu mzdu.

Koncom apríla 1919 majetok grófa Schönborna prešiel do vlastníctva zahraničnej firmy Latorica. V roku 1929-30 sa vybudoval nový lesopilný závod, ktorý zamestnával 200-250 ľudí. Na krátky čas došlo aj k oživeniu výroby zápalek, celá produkcia však bola určená výlučne pre potreby spoločnosti SOLO v Prahe. Na obr. sú niektoré nálepky používané zápalkárňou VULCAN.

František Dobrovič

Nové hodnoty automatovej známky

Po úprave poštových sadziieb od 1. januára 2005 sa dalo očakávať, že túto skutočnosť budú nasledovať aj hodnoty automatovej známky, pretože niektoré dovtedy nastavené hodnoty sa tým stali samostatne nepoužiteľnými. Na pripomenutie uvádzam, že automatové známky možno získať zo známkového automatu umiestneného v listovej hale Pošty Bratislava 1 na Námestí SNP v Bratislave.

Známkový automat bol uvedený do prevádzky 18.12.2001 a pôvodne mal nastavené hodnoty 5,50 Sk, 6 Sk, 7 Sk, 9 Sk, 10 Sk, 12 Sk, 13 Sk a 14 Sk, teda voliteľných bolo 8 hodnôt. Zvolenú hodnotu automat dotlačí na bielu nepotlačenú časť známky, ktorá sa odvinie a rezom oddelí zo zvitku, ktorý obsahuje 2000 známok spojených dlhšou stranou. Biely pruh určený na dotlač

da do 20, 50, 100 a 500 g) a za zásielky do susedných štátov (1. aj 2. trieda do 20 g). Ich výška je uvedená v prvom tohtoročnom čísle časopisu Zberateľ na str. 23.

Zo zberateľského hľadiska je zaujímavosťou, že hodnota 11 Sk bola nastavená od 15. 4. 2003 do konca februára 2004 a hodnota 8 Sk od tohto termínu do konca apríla 2005. Tieto hodnoty už priamo z automatu nemožno získať, a preto možno očakávať, že sa stanú vyhľadávanými. Ostatné hodnoty sú ešte dostupné, ak prihliadneme na skutočnosť, že pôvodne nastavené hodnoty v čase spustenia automatu do prevádzky (18. 12. 2001), teda aj hodnota 14 Sk, boli distribuované v novinkovej službe (hodnoty 11 Sk, 16 Sk a 18 Sk zberatelia prostredníctvom novinkovej služby nedostali). Hodnoty 16 a 18 Sk sú však stále dostupné.

nominálnej hodnoty obsahuje aj ochranné prvky viditeľné len pod UV lampou.

V súvislosti so zmenami poštových sadziieb od 1. 1. 2003 bola 6. 2. 2003 zablokovaná hodnota 5,50 Sk a 15. 4. 2003 bola zrušená hodnota 6 Sk. Pridané boli hodnoty 11 Sk, 16 Sk a 18 Sk. Od tohto dátumu bolo možné navoliť spolu 9 hodnôt, a to 7 Sk, 9 Sk, 10 Sk, 11 Sk, 12 Sk, 13 Sk, 14 Sk, 16 Sk a 18 Sk.

Na zmeny poštových sadziieb od 1.1.2004 prevádzkovateľ automatu zareagoval koncom februára 2004, keď hodnota 7 Sk bola nahradená hodnotou 8 Sk a hodnota 11 Sk hodnotou 15 Sk. Teda počet predvoliteľných hodnôt (9) ostal a boli tieto: 8 Sk, 9 Sk, 10 Sk, 12 Sk, 13 Sk, 14 Sk, 15 Sk, 16 Sk, 18 Sk.

Úprava poštových sadziieb od 1. 1. 2005 sa premietla do zmeny hodnôt automatovej známky koncom apríla 2005, keď hodnoty 8 Sk a 14 Sk boli nahradené hodnotami 19 Sk a 20 Sk. Počet predvoliteľných hodnôt ostal deväť a sú tieto: 9 Sk, 10 Sk, 12 Sk, 13 Sk, 15 Sk, 16 Sk, 18 Sk, 19 Sk a 20 Sk.

Možno teda konštatovať, že v súčasnom období sa jednou automatovou známkou dajú vykryť najpoužívanejšie sadzby za zásielky tuzemského styku (1. aj 2. trie-

Este pripomínam, že pôvodne nastavené hodnoty (spolu 8) automat natlačil na známky vytlačené ofsetom (I. typ) a od 3. 7. 2002 (v priestoroch výstavy SLOVENSKO 2002) aj na známky vytlačené hĺbkotlačou. Prevádzkovateľ automatu zároveň oznámil, že ofsetové známky (náklad 150 000 kusov) boli spotrebované, a preto dotlač známky hĺbkotlačou zabezpečil iný výrobca. To znamená, že pôvodných 8 hodnôt sa vyskytuje v oboch typoch.

Preto aj od 15.4.2003 (od prvého doplnenia novými hodnotami) sa časť pôvodných hodnôt a nové hodnoty dotlačujú v automate už len na známky vytlačené hĺbkotlačou (II. typ).

Rovnaké skutočnosti platia aj od druhej (február 2004) a tretej zmeny hodnôt (apríl 2005).

Možno preto zhrnúť, že v súčasnosti má automatová známka druhého typu spolu už pätnásť hodnôt, pričom priamo nedostupných z nich je už šesť, a to 5,50 Sk, 6 Sk, 7 Sk, 8 Sk, 11 Sk a 14 Sk.

Celkove teda do špecializovanej zbierky patrí 8 hodnôt automatovej známky I. typu a 15 hodnôt II. typu, do generálnej zbierky (bez rozlíšenia typu) 15 hodnôt.

-pem-

Regióny Talianska

Ivan Lužák

Skutočnosť, že Taliansko je turistickou veľmocou, sa naplno prejavila aj v známkovej tvorbe. V súčasnosti je jej vyjadrením vydávanie známok emisného radu Regióny Talianska, ktorý 18. marca 2005 priniesol štyri príležitostné poštové známky s rovnakou nominálnou hodnotou 0,45 €. V známkových obrazoch nachádzame erb a mapku regiónu, a reprezentatívnu kultúrno-historickú pamiatku s dvojstranným lemovaním národnou trikolórou.

LOMBARDIA sa predstavuje plastikou dámy z rodu Visconti (vládol v Miláne od konca 13. storočia) a historickou architektúrou z Pavie. Tento severotaliansky región

sa nachádza južne od Álp a v severozápadnej časti Pádskej nížiny. Jeho ozdobou sú krásne jazerá Lago Maggiore, Iseo, Comské a Gardské. V Pádskej nížine s hustou sieťou kanálov sú zastúpené všetky stredoeurópske kultúrne rastliny, miestami aj ryža. Na báze vodnej energie z alpských tokov vzniknuté priemyselné aglomerácie Milána a jeho susedných miest prispeli k tomu, že Lombardia je jedným z najhustejšie osídlených a hospodársky najsilnejších regiónov Talianska. Cez alpské a apenínske priesmyky je spojená diaľnicami a železničnými traťami so susednými štátmi, morom (Janov) a stredným Talianskom.

Rozloha Lombardie je 23 680 km² a má 8,9 mil. obyvateľov (1988).

Skladá sa z 9 provincií (napr. Miláno, Pavia, Bergamo, Brescia). Hlavným mestom regiónu je Miláno, ktoré so svojimi 1,46 mil. obyvateľov je najvýznamnejšou hospo-

dárskou metropolou Talianska. Názov regiónu je odvodený od Longobardov – západogermánskeho kmeňa, ktorý si v 2. polovici 6. stor. podrobil severnú Itáliu a vytvoril kráľovstvo. V polovici 10. stor. Lombardia patrila k rímsko-nemeckej ríši. V 16. storočí bola pod vládou Španielska a od začiatku 18. stor. Habsburgovcov. Súčasťou Talianska je od roku 1861.

Región FRIULI VENEZIA GIULIA je reprezentovaný reliéfom lode z Aquileie (z tamojšieho Národného archeo-

logického múzea) a zámkom Miramare v Terste. Región sa nachádza v severovýchodnej časti Talianska a je ohraničený hrebeňom Karnských Álp a Jadranským morom. Jeho rozloha je 7 847 km² a žije v ňom 1,2 mil. obyvateľov (1986).

Väčšina obyvateľstva sú Friulovia

rétorománskej národnosti, ktorí si dodnes zachovali svoj jazyk a zvyky. Krajina sa delí na provincie Gorizia, Pordenone, Terst a Udine. Hlavným mestom je Terst (pozri Zberateľ č. 2, str.

37). Pôvodné osídlenie staro-

vekých Rimanov Forum Julii (dnes

Cividale del Friuli) bolo v 6. storočí podrobené Longobardmi. Neskôr patrilo do Franskej ríše, Bavorska, Korutánska, Benátkam a Habsburgovcom. Východná časť, osídlená prevažne Slovanni, pripadla v roku 1947 Juhoslávii.

Znáмка venovaná regiónu KAMPÁNIA prináša portrét ženy, ktorý zdobil vilu v tragickom meste Pompeje. Región sa rozprestiera pri juhozápadnom pobreží Talianska (medzi zálivmi Gaeta a Policastro) až po západné

výbežky Apenín. Úrodné nížiny a hornaté okolie Vezuvu sú husto osídlené a intenzívne poľnohospodársky využívané. V hospodárskej metropole Neapol a jeho okolí sa nachádza významný priemysel a živý turistický ruch. Rozloha regiónu je 13 595 km² a má 5,7 mil. obyvateľov (1987). Tvoria ho provincie Avellino, Benevent, Neapol a Salerno. Hlavným mestom je Neapol. Pôvodnými obyvateľmi boli italskí Osker. V 8. storočí pred n. l. sa na pobreží usídlili Gréci. Neskôr nasledovala vláda Etruskov a podrobenie Rímom. Po páde Západorímskej ríše v r. 476 nastúpilo byzantské a longobardské panstvo. V 11. storočí sa Kampánia stala časťou Sicílskeho a neskôr Neapolského kráľovstva.

Štvrtá hodnota emisie patrí KALÁBRII a prináša celok a detail gréckej sochy. Región zaberá celý južný výbežok Apeninského polostrova. Na horských svahoch sa darí stredozemným rastlinným kultúram (pšenica, olivy, figy, hrozno). Napriek pokroku vo vývoji krajiny (napr. Autostrada del Sole) trvá vysídľovanie, najmä do

severného Talianska. Rozloha regiónu je 15 080 km² a žije v ňom 2,15 mil. obyvateľov (1987). Člení sa na provincie Cosenza, Catanzaro a Reggio di Calabria. Hlavným mestom je Catanzaro. Po 2. púnskej vojne (216-201 pred n. l.) tu Rimania zriadili kolónie. Po vláde Východných Gótov oblasť patrila byzantskej Sicílii. V 9. a 10. storočí veľmi trpela nájazdami Saracénov. Od 14. storočia bola v rukách feudálnych pánov. V novších časoch je Kalábria často postihovaná zemetraseniami a popri Sardínii patrí k hospodársky a kultúrne najzostalejším častiam Talianska. □

Olympiáda mladých filatelistov

V dňoch 20. – 21. mája 2005 sa v Ivanke pri Dunaji uskutočnilo celoslovenské finále filatelistickej olympiády mládeže spolu s kongresom mladých filatelistov Slovenska. Počas celého roka sa filatelistická mládež pripravovala s vedúcimi krúžkov na poštovo-filatelistické spracovanie témy Slovensko v zjednotenej Európe.

Na otvorení podujatia sa zúčastnila PhDr. Irena Kyri-novičová, riaditeľka úseku obchodu a marketingu Slovenskej pošty, a. s., a Ing. Zdenka Purdeková z POFISu. Zväz slovenských filatelistov zastupoval jeho tajomník Ing. Július Jantoš.

Najlepšie pripravení súťažiaci prišli z Dolného Kubína. Svedčí o tom fakt, že súťažná porota vyhlásila za víťazov v prvých troch kategóriách olympiády Jakuba Novotného (Z), Petra Juríka (A) a Deana Reša (B), ktorých pripravovala vedúca krúžku mladých filatelistov v Dolnom Kubíne Mária Luptáková. V najvyššej kategórii C zvíťazila Kristína Hanzlíčková zo Senice (vedúci KMF Mgr. Viktor Šteffek).

Slovenská pošta venovala na túto príležitosť tri zaujímavé a hodnotné ceny pre všetkých päť súťažných kategórií. Špeciálne ocenenie, obálka prvého dňa so známkom prezidenta SR Ivana Gašparoviča aj s jeho podpisom a pozvanie na slávnostnú inauguráciu novej známky bola určená pre celkového víťaza olympiády bez ohľadu na súťažnú kategóriu. Túto cenu získal Dean Reš, ktorý svojim súťažným exponátom najvyššie vyjadril myšlienku tohtoročnej olympiády.

(z podkladov SP spracoval -pem-)

NOVÉ PEČIATKY

Informácie o nových príležitostných poštových pečiatkách používaných na slovenských poštách v mesiaci jún 2005 (zostavené z podkladov Technickej ústrednej pôšt v Bratislave, poskytnuté k 31. 5. 2005):

■ 3. 6. 2005 Holíč 1: **800 ROKOV PRVEJ PÍ SOMNEJ ZMIENKY**

■ 4. 6. 2005 Tatranská Lomnica : **VI. KONFERENCIA DIŠTRIKTU RI 2240/ROTARY INTERNATIONAL**

■ 9. 6. 2005 Vysoké Tatry Štrbské pleso: **NAJVYŠŠIE POLOŽENÁ POŠTA V SR**

■ 10. 6. 2005 Spišská Belá : **NAJKRAJŠIA ZNÁMKA NA SVETE V ROKU 2003**

Pamätná minca

Ochrana prírody a krajiny

- Národný park Slovenský kras

Národná banka Slovenska vydala v máji 2005 pamätnú striebornú mincu nominálnej hodnoty 500 Sk Ochrana prírody a krajiny - Národný park Slovenský kras.

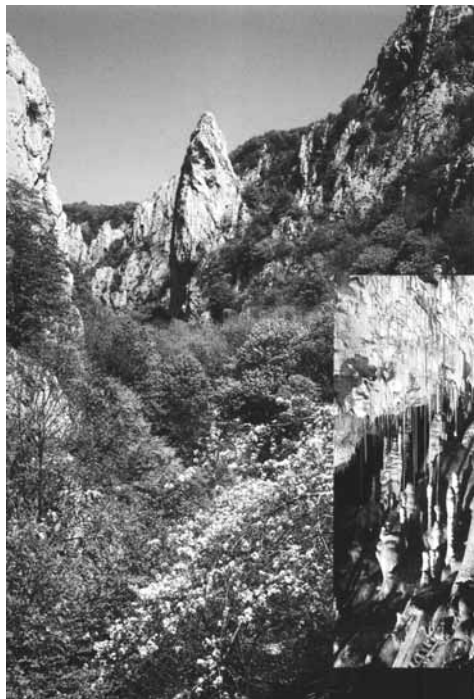
Národný park Slovenský kras sa nachádza v juho-východnej časti Slovenského rudohoria v okresoch Rožňava a Košice-okolie. Patrí k mimoriadne vzácnym prírodno-krajinným oblastiam s veľkým bohatstvom povrchových aj podzemných krasových foriem, hydrologických javov, zásobou podzemných vôd, osobitosťou rastlinstva i živočíšstva. Bol vyhlásený 1. marca 2002 na výmere 34 611 ha a je najmladším národným parkom na Slovensku.

Slovenský kras tvorí sústava krasových planín, ktoré oddeľujú hlboké kaňony. Je našim najväčším krasovým územím s veľmi dobre vyvinutým krasovým reliéfom, s jaskyňami a priepastami s bohatou kvapľovou, ale aj ladovou výzdobou. Charakteristickými sú Zádielska a Hájska tiesňava, kaňonovité doliny rieky Slaná a Štít-

nického potoka. V podzemí je sústava jaskýň, ktoré patria medzi najznámejšie sprístupnené jaskyne na našom území – Domic, Gombasecká a Jasovská jaskyňa.

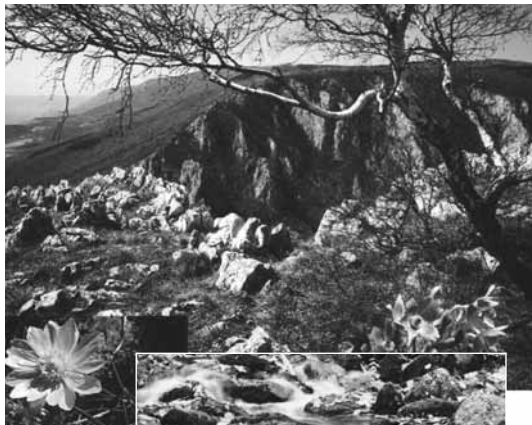
Z botanického hľadiska je najčastejší a najpočetnejší výskyt vápnomilných, suchomilných a teplomilných druhov rastlín, ako sú napr. rumenica turnianska (zapísaná v svetovej červenej knihe ohrozených druhov), kandik psí, hlaváčik jarný, kosatce, poniklece a mnohé ďalšie.

Významný je aj výskyt vtákov, plazov a obojživelníkov. Možno tu nájsť vzácne druhy pavúkov, chrobákov a motýľov. Slovenský kras je jedným z ornitologicky najvýznamnejších území Slovenska. Vyskytujú sa tu všetky druhy datľov vrátane datľa bielochrbtého. Medzi

vzácne pernaté dravce patrí hadiar krátkoprstý, orol kráľovský, orol skalný, sokol rároh a sokol sťahovavý. Významný je výskyt netopierov, pričom je pozoruhodné, že sa tu vyskytuje všetkých 24 druhov z územia Slovenska. Na území národného parku trvalo žije mačka divá, rys ostrovid i vlk obyčajný.

Už v roku 1973 bol Slovenský kras vyhlásený za chránenú krajinnú oblasť, v roku 1977 sa stal biosférickou rezerváciou v rámci projektu UNESCO Človek a biosféra - MAB. Nevšednú hodnotu územia potvrdzuje aj skutočnosť, že v roku 1995 boli jaskyne Slovenského

**PREHLÁD
PRÍLEŽITOSTNÝCH
PEČIATOK
máj 2005**
 Poradové číslo, dátum, domicil,
text pečiatky, autor, farba

Prinášame prehľad slovenských príležitostných poštových pečiatok, ktoré sa používali v mesiaci máj 2005:

01 ■ 1. 5. 2005 Košice 1: 6. **MESTSKÁ FILATELISTICKO FILOKARTISTICKÁ VÝSTAVA** • Viliam Gaál • čierna

02 ■ 14. 5. 2005 Nitra 12: **10 ROKOV DOMU MATICE SLOVENSKEJ** • Drahomíra Pechočiaková • čierna

03 ■ 10. –15. 5. 2005 **SLOVENSKÁ POŠTA** • KAŠEŤ POUŽÍVANÝ NA VÝSTAVE BRNO 2005 • GÚ František Horniak • čierna

04 ■ 26. –29. 5. 2005 **SLOVENSKÁ POŠTA** • KAŠEŤ POUŽÍVANÝ NA VÝSTAVE NORDIA 2005 V GÖTEBORGU • čierna

05 ■ 27. a 28. 5. 2005 Bratislava 5: **BRATISLAVSKÉ ZBERATEĽSKÉ DNI 2. ROČNÍK** • GÚ František Horniak • čierna

06 ■ 30. 5. 2005 Nitra 1: **ŠK K CERO SPU NITRA / MAJSTER SR V BASKETBALE MUŽOV / SEZÓNA 2004/05** • František Horniak • modrá

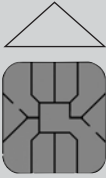
krasu zapísané do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO.

Na líci mince sú v hornej časti v polkruhu zobrazené dve strnádky sediace na konári stromu. Pod nimi je nominálna hodnota 500 Sk a pod ňou je umiestnený štátny znak. Pri okraji mince je názov štátu SLOVENSKÁ REPUBLIKA.

Na rube mince je zobrazená kvapľová jaskyňa a v popredí kvet kandík psí. Pod kvetom je letopočet razby 2005. Pri okraji mince je uvedený názov národného parku **NÁRODNÝ PARK SLOVENSKÝ KRAS**. Na hrane je reliéfny nápis **OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY**.

Autorkou návrhu mince je Mária Poldaufová, minca má priemer 40 mm, hmotnosť 33,63 g a je vyrobená z 925/1000 striebra a 75/1000 medi v náklade 15 000 kusov, z toho 5 000 v kvalite proof. Rytinu averzu vyhotovila Libuše Franckeová, reverzu Ivan Eymen. Mincuvyrobila Bižuterie Česká Mincovna Jablonec nad Nisou.

(z podkladov NBS spracoval -pem-)

MALE OKIENKO TELEKARTISTU

/86/

RUBRIKA PRE ZBERATELOV
TELEFONNYCH KARIET

Marian Jobek

Čo nového pribudlo do našich zbierok slovenských verejných TK ?

V MOT 83 som naposledy popisoval novovydanú slovenskú verejnú TK od Slovak Telecomu (A 195), ktorá bola dodaná na trh ako posledná karta z roku 2004. Medzičasom Slovak Telecom pokračoval vo vydávaní nových kariet, keď vydal z avizovanej číslovanej 10 kusovej série hokejových klubov ST Extraligy ďalšiu kartu s vyobrazením hráča (brankára) a loga MsHK Žilina na pod poradovým číslom 4 (obrázok) a pod poradovým

čísлом 5 kartu s vyobrazením hráča a loga HC Košice (obrázok vpravo hore). V tomto čase tak vydal Slovak Telecom už polovicu kariet z plánovanej série s názvom hokejových klubov ST Extraligy.

A 196	č. 4 MsHK Žilina	čip GEM 6a
1/2005 50 000 ks	180 Sk + 20 Sk zadarmo (100 jednotiek)	50 000 ks
A 197	č. 5 HC Košice	čip GEM 6b
2/2005 50 000 ks	120 Sk (60 jednotiek)	50 000 ks

Nie je zatiaľ vylúčené, že sa v budúcnosti objavia na oboch kartách aj iné varianty čipov. Na karte A 196 a A 197 je použitý klasický číslovač TČi (v hornej časti zaoblený), ktorý má však rôznu veľkosť. Na karte A 196 je číslovač umiestnený opäť vpravo dole na jej zadnej strane, tak ako na karte A 193 a A 194 a na karte A 197 je číslovač umiestnený pre zmenu opäť na prednej strane karty vpravo zvisle dole, tak ako na karte A 195.

Gibraltar – 1. puzzle z TK

V minulosti som sa venoval problematike puzzle z TK už viackrát (pozri napr. MOT č. 34, 35, 37, 40, 41,

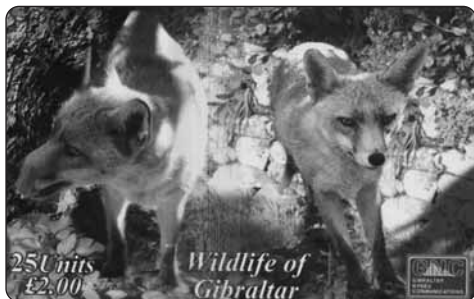

Gibraltar, malá britská kolónia na juhu Španielska s veľkým strategickým poslaním a významom. Pre cca 27 000 obyvateľov vydáva spoločnosť GNC (*Gibraltar Nynex Communications*) už mnoho rokov TK, ktoré sú dizajnovane veľmi pekné. Takými sú aj TK, ktoré vytvárajú puzzle zo 4 kusov (2 x 2 kusy na šírku). Puzzle znázorňuje život divo žijúcich zvierat Gibraltaru – králikov, líšok, sov a netopierov. Centrálnym miestom a znakom puzzle z predných strán TK je kmeň stromu s konárom, na ktorom vľavo sú sovy a vpravo netopiere a pri mieni

stromu vľavo sú králiky a vpravo líšky (obrázky). Na zadných (čipových) stranách TK je vždy obrázok divo žijúceho zvierata s anglickým popisom. Všetky TK majú po 25 jednotiek (units) a ich nominálna hodnota je po 2 £. Náklad mi nie je známy. Avšak na predpokladaný počet užívateľov to nemôže byť veľmi vysoké číslo.

Tieto TK si možno objednať aj priamo na Gibraltarskom filatelistickom úrade (**Gibraltar Philatelic Bureau Ltd**, P.O. Box 5662, Gibraltar, **Tel:** +350 75662, **Fax:** +350 42149, **Email:** info@gibraltar-stamps.com) alebo pozrieť si ich na jeho webovej stránke www.gibraltar-

stamps.com, ktorá obsahuje aj informácie o novovydaných TK Gibraltáru. Cena nepoužitých TK je spolu 8 £ + poštovnú.

Ďalšie grécke slovacikum na TK

V MOT 78 som popisoval o.i. aj nové grécke slovacikum na TK, ktoré bolo vydané v rámci 25 kusovej série verejných čipových TK pri príležitosti vstupu 10 nových krajín do Európskej únie.

Pred niekoľkými týždňami sa mi podarilo zaobstarať ďalšiu obdobnú grécku sériu TK vydanú gréckou privátnou spoločnosťou Amimex pri rovnakej príležitosti, s tým základným rozdielom, že ide o tzv. Prepaid callings cards (vlavo zvisle na prednej strane TK). Sériu pozostáva z 1 + 25 kusov, pričom všetky TK majú jednotný dizajn, na každej z nich je vyobrazená vlajka príslušnej členskej krajiny Európskej únie, ktorých je – ako je zná-

vždy uprostred vlajky len v anglickom jazyku uvedený názov príslušného členského štátu, t.j. aj Slovenska (Slovákia) (obrázok na 1. strane obálky). Podľa tohto poradia je toto slovacikum na TK v poradí ako 22. TK v rámci série (po započítaní aj TK s vlajkou Európskej únie). TK s vyobrazením českej vlajky a textom Czech je v poradí ako piata. TK s vyobrazením vlajky pochádzajúcej z krajiny vydávajúcej túto sériu – Grécka (Greece), je v poradí ako jedenásta (obrázok hore).

Zadná strana každej TK je čiernej farby s bielym textom v gréckom a anglickom jazyku. Text obsahuje bežné údaje, tak ako je zvykom na tzv. „prepaidkách“, teda na predplatených telefónnych karách.

HLASY A OHLASY

Na článok Entomofílatelia v Martine, ktorý bol uverejnený v Zberateľovi č. 4/2005, zareagoval náš čitateľ MUDr. Jaroslav Pospíšil z Vranova nad Topľou. Vo svojom liste píše: Po prečítaní článku Entomofílatelia v Martine som mal pocit, že nie všetky údaje sú úplne správne. Preto som článok s odstupom času opäť pozorne prečítal. V ľavom stĺpci, v tretej vete od konca autor uvádza, že „V roku 1950 v rámci boja proti malárii vydala známku s komárom *Aedes aegypti* Panama“. Táto veta síce jednoznačne nehovorí o tom, že dotýčny komár prenáša maláriu, ale neznačí sa to môže domnievať. Komár *Aedes aegypti* prenáša žltú zimnicu (synonymum *typhus icteroides*, vomito negro), horúčku dengue (žirafia horúčka, *break bone disease*, dandy fever) a filarióru (ale aj komár *Anopheles* a *Culex*). Maláriu prenáša komár z rodu *Anopheles*. Aj ČSR v rámci boja proti malárii vydala v roku 1962 emisiu (Pof. 1256-57), na ktorej je štylizovaný komár. Asi nepíšem nič nové, ale možno by to niektorých čitateľov mohlo pomýliť.

Tolko z listu nášho čitateľa.

Ďakujeme MUDr. Pospíšilovi za spravenie a doplnenie príspevku.

me – zatiaľ spolu 25. K tomu je vydaná ešte jedna TK s vyobrazenou vlajkou Európskej únie (obrázok). Všetky TK sú z tenšieho kartónu, nominálna hodnota každej TK je po 3 Euro, pri ktorej je vždy vlavo anglický text „Holiday“, čo môžeme v tomto význame chápať v preklade ako sviatok. Súčasne všetky TK majú matný povrch. Vpravo zvisle na prednej strane TK je jednotný náklad – ten je extrémne nízky, len po 500 kusov a aj dátum vydania je jednotný – júl 2004 (07/04). V strede TK je

Je „Snem“ prvou známkou Slovenska? (2)

Dr. Ondrej Földes

Druhou časťou pokračuje zaujímavý ohlas na príspevok uverejnený vo februárovom čísle Zberateľa (Je „modrý Štefánik“ prvou známkou Slovenska?) nášho popredného zberateľa, vystavovateľa a publicistu Dr. Ondreja Földesa. V druhej (záverečnej) časti autor predkladá svoj pohľad na riešenie danej problematiky, pričom predpokladáme, že jeho návrhy môžu v konečnom dôsledku pomôcť nájsť prijateľný kompromis.

Redakcia

Vráťme sa ale k „modrému Štefánikovi“. Dňa 30. marca 1939 Slovenská pošta súhlasila s používaním tejto známky v poštovej prevádzke [12, 14]. „Modrý Štefánik“ bol dovtedy nevydanou známku len preto, lebo ...z najrozličnejších príčin (obvykle štátoprávných, výrobných či poštových)... [10] nebola používaná. Rozhodnutím Slovenskej pošty zanikli dôvody, prečo bola známka považovaná za nevydanú. Stalo sa to paradoxne v deň, keď už krajina vydania neexistovala. O tom, či je známka nevydaná, nerozhoduje však dĺžka času medzi tlačou a uvedením do obehu. Slovenská pošta uvoľnením známky „modrý Štefánik“ do používania v poštovej prevádzke spravila z nej známku, ktorú možno zaradiť medzi ostatné československé známky, platné na Slovensku do 31. 7. 1940. Slovensko bolo nástupníckym štátom po zaniknutej Československej republike, prevzalo po nej poštovú správu a uznalo platnosť československých známk na svojom území. Myslím si, že takáto interpretácia je korektná. Sám som si v minulosti tieto súvislosti nevedomoval a vo svojich predchádzajúcich článkoch [3, 4] som občasne končil konštatovaním, že „modrý Štefánik“ je nevydanou československou známku.

V československých katalógoch sú však uvedené ešte dve známky, ktoré boli tlačene ešte za existencie Česko-Slovenskej republiky a majú podobný osud ako „modrý Štefánik“. Ide o výplatnú známku 1 K s obrazom T. G. Masaryka a nadpisom Česko-Slovensko (kat. č. 352 [7]) a 30 h fiaľovú, leteckú (kat. č. LT 15 [7]). Obe známky boli tlačene ešte za existencie Česko-Slovenskej republiky a uvedené do používania až protektorátnou poštou (24. apríla 1939 [7]). Zatiaľ však nepoznáť dôvod, pre ktorý by sme mali „modrého Štefánika“ považovať za známku Slovenska 1939 – 1945 [2] alebo spomínané známky za protektorátne [16]. Rozhodujúce pre to, kde má byť známka v katalógu uvedená je to, kto známku vydal. Ak ju vydal na to oprávnený subjekt, potom vydavateľom

tej istej známky už nemôže byť iný subjekt. Aj keď „modrý Štefánik“ patrí medzi československé známky, ktoré bolo možné používať na Slovensku do 31. 7. 1940 (aj keď to bola pôvodne nevydaná známka), nevidím spôsob, ako z nej „spraviť“ slovenskú známku. Podobne je to aj v prípade dvoch známk používaných až počas Protektorátu.

Ak by „modrý Štefánik“ ostal len nevydanou známku, nemohol by mať riadne miesto v katalógu ČSR [2]

Veľmi zriedkavý, nefilatelistický lístok písaný 13. apríla 1939 v Bratislave a adresovaný do Hoheneldorf bei Hohenelbe (Dolní Branná pri Vrchlabi). Poplatok 1,20 Ks vyplatený dvojpáskou „modrého Štefánika“. Známe sú len dva kusy viacnásobnej frankatúry tejto známky.

a ani v katalógu Slovensko 1939 – 1945, lebo len uvoľnenie do používania nestačí na zaradenie tejto známky do obdobia Slovensko 1939 – 1945. Mohla by nastať situácia, že táto známka nebude v žiadnom katalógu, aj napriek tomu, že bola poštovo používaná. Musím súhlasiť s autorom [1], že je neprijateľné, aby jedna známka bola súčasne v dvoch katalógoch, ale podobne nie je akceptovateľné, aby nebola v žiadnom. Pokiaľ teda má byť len v jednom katalógu, mal by to byť asi katalóg československých známk.

Prijatie takýchto úvah by podľa mňa mohlo pomôcť zaradiť známku „modrý Štefánik“ do katalógov. Táto

známka je **nevyanadou československou známkou, ale od 30. marca 1939 ju možno priradiť k ostatným známkam ČSR platným Slovensku do 31. 7. 1940, a teda nie je známkou Slovenska 1939 - 1945.**

Odlíšná je ale situácia so známkou vydanou k zasadaniu Snemu. Známkou k zasadaniu Snemu vydala Slovenská pošta [11], ktorá sa k jej vydaniu hlásila aj neskôr [15]. Ak vezmeme do úvahy skutočnosť, že na vydanie tejto známky malo Slovensko aj ústavným zákonom zabezpečené právo [5], potom ostáva len zodpovedať na otázku, či „autonómne obdobie“ môžeme

ale aj nerealizovaný návrh známky s ľudovými motívami a pod. [3].

Všetky známky uvedené v tejto časti katalógu by mali byť číslované I, II, III, ... alebo A, B, C... Za nimi by nasledovala známka Slovenska 1939 – 1945 s poradovým číslom 1, ktorou by mohla byť známka vydaná pri príležitosti zasadania Snemu Slovenskej krajiny z 18. januára 1939.

Pre informáciu som do nasledujúcej tabuľky zhrnul, ako naše katalógy Slovensko 1939 - 1945, ktoré mám k dispozícii zaradili uvedené známky:

známka	Katalógy L. Novotného				Synek-Zika	môj návrh
	1939 [17]	1943 [18]	1946 [19]	1949 [20]	1990 [21]	
modrý Štefánik	kat. č. 12	kat. č. 12	kat. č. 1	kat. č. 1	kat. č. 1	ČSR, na Slovensku len použitie
Snem Slovenskej krajiny	kat. č. 1	Autonómne	ČSR, vydanie pre Slovensko	nie je v Slovensku, ale ČSR	chýba	kat. č. 1
A. Hlinka – bez preťače	autonómne, nevydané	autonómne, nevydané	Slovenský štát, nevydané	Slovenský štát, nevydané	priradené k známkam s preťačou	autonómne, nevydané
poznámka:		chýba č. 1				

pokladať už za edičnú činnosť Slovenska 1939 - 1945 alebo nie, a to aj napriek skutočnosti, že autonómne Slovensko bolo stále súčasťou ČSR. Ale ak „Snem“ autori československých katalógov zaradia medzi známky ČSR (napr. [7]), potom by tam mali zaradiť aj dve nevydané známky s obrazom A. Hlinku.

Tieto skutočnosti by sa mali odraziť aj v nasledujúcich vydaniach katalógu Slovensko 1939 – 1945. „Modrý Štefánik“ by mal byť zaradený v časti, kde sú uvedené predbežné a súbežné použitia československých známok (samozrejme len ako súbežne použitá známka). Nemal by byť teda známkou vydanou Slovenskom 1939 - 1945.

Znáмка „Snem“ by však mohla byť prvou slovenskou známkou a zaujala by číslo 1 tak, ako to uvádzal L. Novotný vo svojom katalógu z roku 1939 [17]. Ak sa ale „Snem“ zaradiť do katalógu ČSR (pre čo ja nevidím dôvody), potom by v katalógu Slovensko 1939 - 1945 nebola známka s poradovým číslom 1 a muselo by dôjsť k prečíslovaniu všetkých slovenských známok (zmena číslovania je však veľmi citlivým problémom).

Preto navrhujem, aby sa do slovenského katalógu ešte pred prvú známku Slovenska zaradila skupina známok pod názvom „Česko-slovenské známky vydané pre Slovensko v autonómnom období“. Tu by boli uvedené obe Hlinkove známky s poznámkou, že ide o nevydané známky bez poštového použitia, a našli by si tu miesto nielen návrhy preťačí z novembra 1938,

Z tabuľky je zjavná nejednotnosť zaradenia, ale aj to, že aspoň takým problémom ako „modrý Štefánik“ je správne zaradenie známky „Snem“.

Ako vidieť, problematika zaradenia týchto známok je

Štvorblok známky vydanaj 18.1.1939 k zasadnutiu Snemu Slovenskej krajiny s výrazným posunom preťače.

zložitá a dlhé roky sa navonok neriešila, aj keď diskusie medzi zberateľmi prebiehali. Musím však súhlasiť aj s názorom B. Syneka [2] v tom, že medzičasom sa ustálilo určité usporiadanie a nebude jednoduché a ani účelné robiť prevratné zmeny v zaužívanom katalogizo-

vaní. Nejde však len o zaradenia „modrého Štefánika“ a „Snemu“ do správneho katalógu a na správne miesto, ale najmä bude treba vzájomne skoordinať katalógy Slovensko 1939 – 1945, ČSR I a katalóg Protektorát Čechy a Morava.

Nedávno bola uverejnená správa, že v dohľadnom čase vyjde nový katalóg slovenských známok. Som zvedavý, ako sa s týmito problémami popasujú jeho autori.

Literatúra:

1. -: Je „modrý Štefánik“ prvou známkou Slovenska? Zberateľ XI.(2), 24 – 25, (2005).
2. B. Synek: Ad: Je „modrý Štefánik“ prvou známkou Slovenska? Zberateľ XI.(3), 33, (2005).
3. O. Földes: K otázkam vzniku slovenských známok. Zberateľ VII.(3), 12 – 20, (2001).
4. O. Földes: Správne používanie filatelickej terminológie. Zberateľ VIII.(3), 13 – 17, (2002).
5. Ústavný zákon č. 299/1938 o autonómii Slovenskej krajiny z 22. novembra 1938.
6. L. Novotný: Pred tridsiatimi rokmi ... Merkur revue 1(2), 4-5, (1969).
7. A. Dušek a spol.: Příručka pro sběratele československých známek a celin. ZČSf, Praha 1988.
8. L. Novotný: Slovensko 1939 – 1945. Rukopis monografie. Nevydané.
9. K. Ptačovský: Slovenské poštové známky s pretlačou „Slovenský štát 1939“. V. Známky s obrazom A. Hlinku. Slovenský filatelista II.(3), 47 – 49, (1940).

10. F. Švarc: Československá filatelie. Světová výstava poštovních známek PRAGA 1988. Rapid, Praha 1988.
11. Oznámenie č. 5499-RP-II/1-1939 o vydání príležitostnej známky v deň otvorenia snemu Slovenskej krajiny. Úradné zprávy Ministerstva dopravy a verejných prác Slovenskej krajiny 2. 13, zo dňa 16. februára 1939.
12. Oznámenie č. 14.197-V/a-1939 z 5. apríla 1939. Slovenské poštové známky. Úradné zprávy Ministerstva dopravy a verejných prác Slovenskej krajiny 11, 81 zo dňa 15. apríla 1939.
13. O. Földes: Slovensko 1939 – 1945, obdobie Slovenského štátu. Katalóg Medzinárodnej výstavy poštových známok Slovensko 2002, str. 138 – 149, Bratislava 2002.
14. Oznámenie č. 12.106-V/1-1939 zo dňa 21. marca 1939. Slovenské poštové známky. Úradné zprávy Ministerstva dopravy a verejných prác Slovenskej krajiny 8, 69-70 zo dňa 25. marca 1939.
15. Oznámenie č. 36.356-III/1-1940 z 10. júla 1940. Slovenské poštové známky – emisná činnosť slovenskej pošty od 6. októbra 1938. Úradné zprávy Ministerstva dopravy a verejných prác Slovenskej republiky. I(19), 4 – 9 10. júla 1940.
16. M. Příkazský: Nápisové body u první protektorátní přetiskové emise. Filatelie 50(1), 11 – 15 (2000).
17. L. Novotný: Katalóg slovenských poštových známok 1939. Súkromné vydanie. Universum 1939.
18. L. Novotný: Špecializovaný katalóg slovenských poštových známok 1943. Súkromné vydanie. Universum 1943.
19. L. Novotný: Novotného katalogy poštových známok. Slovensko, Nové Slovensko 1946. Súkromné vydanie. Universum 1946.
20. L. Novotný: Speciální katalóg 1949. Československo, Čechy a Morava, Slovensko. Súkromné vydanie. Universum 1949.
21. B. Synek, M. Zlka: Katalóg slovenských poštových známok a celin 1939 – 1945. Pramene, Bratislava 1990.

RECENZIE

Slovenská numizmatika XVII, Nitra 2004, Archeologický ústav SAV, Spoločnosť Antona Točíka na zverejňovanie výsledkov archeologického a numizmatického výskumu a Národný numizmatický komitét SR, počet strán 366.

Už pravidelne sa priaznivci slovenskej numizmatiky stretávajú so zborníkom Slovenská numizmatika. Nový zborník aj teraz prekvapí čitateľov svojím bohatým obsahom a rozsahom a stane sa tak ako aj predchádzajúci, významným prínosom k štúdiu rôzneho numizmatického materiálu, nielen pre slovenských profesionálov a zberateľov, ale aj odborníkov z ostatných susedných, či vzdialených krajín. Je venovaný 100. výročí narodenia PhDr. L. Kraskovskej, CSc. (1904 – 1999) a jeho zostavovateľom je PhDr. Ján Hunka, CSc.

Slovenská numizmatika XVII prináša celý rad prínosných odborných príspevkov a je rozdelená na pravidelné rubriky, a to štúdie, materiály, nálezy, personálie, kroniku, recenzie a bibliografiu slovenskej numizmatiky za roky 2000–2002. Z odborných štúdií treba vyzdvihnúť obsahlu prácu erudovanej autorky na keltské mincovníctvo E. Kolníkovej, zaoberajúcu sa severoslovenskými keltskými mincami s hrboľom na averze. Na nové fakty o najväčšom bratislavskom náleze mincí z prvej tretiny 16. storočia upozorňuje štúdia J. Hunku. Dve materiálové práce Produkcia mincí v kremnickej mincovni v roku 1693 (I. Trenčan) a Lučenie zlata a striebra v kremnickej mincovni v 18. storočí (D. Kianička – Volker Wollman)

prinášajú zaujímavé poznatky k problematike kremnickeho mincovania.

Zborník opisuje až 32 nálezov mincí z územia Slovenska z pera viacerých autorov. Ide o nálezy objavené na našom území väčšinou za posledné roky a sú to predovšetkým početné nálezy keltských, rímskych a byzantských mincí a tiež nálezy stredovekých a novovekých mincí. Spomienke na nežijúcich významných vedcov a odborníkov numizmatikov je venovaná rubrika - personálie. Prináša spomienky na Š. Kazimíra, G. Chlapoviča, L. Kiefera, L. Trenčana a J. Sejbala. V kronike nájde čitateľ informácie o numizmatických akciách - sympóziách, nových numizmatických výstavách a konferenciách, ktoré sa uskutočnili v poslednom období.

Predposledná, nemej dôležitá časť zborníka prináša početné recenzie najnovšej numizmatickej literatúry, ktoré prispievajú k informovanosti čitateľov a k rozširovaniu ich vedomostí. Zborník uzatvára obsahlu bibliografia slovenskej numizmatiky za roky 2000-2002.

Záverom treba povedať, že zborník Slovenská numizmatika XVII je po každej stránke prínosný a zaslúži si pozornosť nielen odborníkov numizmatikov a zberateľov, ale aj širšej obce historikov. Informačná hodnota príspevkov, z ktorých každý je doplnený nemeckým resumé, vyplýva aj z bohatých čiernobielych ilustrácií, príloh, tabuliek, mapiek a kresieb mincí. Publikácia je navyše pekne graficky upravená a svojou hĺbkou a šírkou záberu sa stane cenným zdrojom informácií pre tých, čo sa zaujímajú o históriu Slovenska v kove.

EM

150 rokov poštových známok Nového Zélandu

Na Novom Zélande známky ako forma potvrdenia úhrady poplatkov za poštové služby boli zavedené od roku 1855.

Príerez známkovou produkciou Nového Zélandu za obdobie 150 rokov emisnej činnosti prinášajú tri tohto roku vydané päťznámkové emisie. Z galérie 15 známok na prvej (45 c) je vyobrazená prvá novozélandská

známka, v Londýne vytlačaná jednopenyovka s portrétom mladučkej kráľovnej Viktórie, ktorá bola daná do obehu 20. júla 1855. Ako ďalšiu ukážku som vybral pre Nový Zéland typické služobné známky vydávané pre vládnú poisťovaciu inštitúciu. Prvá z nich, s kresbou majáka, vydaná v roku 1891, je vyobrazená na známke hodnoty 1,35 \$. Ďalšia ukážka na známke 1,50 \$ prináša päťsilingovú známku z roku 1898 s pohľadom na Mount Cook. Je zaujímavá tým, že je prvou známku s motívom krajinky a bola realizovaná výberom z 2400 návrhov predložených na základe verejnej súťaže vypísanej 20. marca 1895. **-vkn-**

Letné známky

Holandská kráľovská pošta v spolupráci s Národným fondom pomoci starším vydala 5. apríla 2005 Letné známky. Emisiu tvoria dva hárčeky, každý s tromi známami, medzi ktorými sú dva potlačené kupóny s textom námetu. V tomto roku bol pre známky zvolený námet Ot a Sien (mená dvoch malých súrodencov), dobre známy mnohým dnešným príslušníkom staršej generácie z ich prvých čítaniek. Farebné výja-ry sú spomienkou na šťastné dni. V tomto roku slávia Ot a Sien svoje 100. narodeniny.

Nominálna hodnota všetkých známok je 39 eurocentov s príplatkom 19 eurocentov. Výťažok z príplatku pôjde do uvedeného Národného fondu, ktorý ho využije na podporu projektov a vlastných služieb na zlepšenie situácie osamelých seniorov.

Známkové obrazy sú ilustráciami z príbehov Ota a Sieny, ktorých autorom je Cornelis Jetses. Pre mnohých starších sú ich obrazy výletom do vlastnej pamäte.

A tak môžu spomínať na šantenie vo veľkom sude, zvedavo nazeráť do kolísky na ešte mladšieho súrodenca, stolať spolu s rodičmi, v záhrade sa hrať s mačičkou, štebotať s babičkou alebo kamarátkou v pravých holandských drevákoch...

Každá známka má na spodnom okraji hárčeka fotografiu podobnej situácie zo súčasnosti. Rôzne farby jed-

notlivých polí hárčeka poskytujú letným známkam jasný a veselý výzor.

Rozmery hárčeka sú 144 x 75 mm a štvorfarebným ošetom ich vytlačila tlačiareň Joh. Enschedé Security Print v Haarleme v náklade po 700 000 kusov. **-ilk-**

Čaro novozélandských kaviarničiek

Sériu piatich známok s názvom Kultúra kaviarní (Café Culture) Poštová správa Nového Zélandu približuje atmosféru obľúbených kaviarničiek, ktoré takmer už celé storočie zohrávajú dôležitú rolu v novozélandskej spoločnosti. Sú to miesta na stretnutie s priateľmi, oáza pre unavených ľudí, romantická skrýša pre zalúbených, miesto na rokovanie a niekedy dokonca aj mobilná kancelária. Aj v súčasnosti kaviarničky plnia rovnaké poslanie, aj keď ich vzhľad sa mení a mnohé sú vybavené modernými technickými vymoženosťami vrátane internetu. Známky sú vytlačené na samolepiacom papieri a majú originálne grafické riešenie - sú vyhotovené v tvare tradičnej kávovej šálky a obrazová časť známky je riešená ako súčasť šálky, ako jej ozdoba.

Známka hodnoty 45 c pripomína obdobie začiatku 20. storočia, keď pristahovali na Nový Zéland prinášajú so sebou nové typy zariadení ako reštaurácie, kaviarničky, čajovne alebo bufety s rýchlym občerstvením „v čistom prostredí“ za jednotnú cenu 1 alebo 1/2 šilinga. Známka hodnoty 90 c pripomína obdobie z polovice tridsiatych rokov, kedy z Ameriky prenikajú mliečne bary ako typ ľudových reštaurácií, osobitne obľúbené mládežou. V päťdesiatych rokoch podobne vznikajú kávové bary s nonstop prevádzkou vo dne v noci, ktoré svojim príjemným interiérom a tlmeným osvetlením ovládli kaviarenskú kultúru na celých ďalších 20 rokov. Známka hodnoty 1,35 \$ pripomína obdobie se-

demdesiatych rokov, keď sa radikálne začal meniť životný štýl obyvateľov. Televízia priniesla so sebou „papučovú kultúru“ sledovania programov tohto média doma a kaviarne i reštaurácie sa museli tomu trendu podriaďiť – pre návštevníkov prispôbovali otváracie hodiny, poskytovali sa domyselnejšie jedlá a nápoje, poskytovali sa kvalitnejšie služby. Známka hodnoty 1,50 \$ nám ukazuje atmosféru pochutnávania na dobrom moku za stolmi umiestnenými vonku pred kaviarničkami. Tieto kaviarničky preživali obrodu v bezveterných pásmach a získali obľubu najmä v sedemdesiatych a osemdesiatych rokoch. Otvorené boli ráno, na obed a navečerať sa v nich dalo aj pri živjej hudbe. Záverečná známka emisie má hodnotu 2,00 \$ a podáva obraz zo súčasnosti. Kaviarne a kaviarničky nezanikli, naopak, prosperujú, ale atmosféra v nich je už iná. Pre návštevníkov sa stali ešte bezprostrednou súčasťou ich pracovného procesu, kde popri šálke kávy alebo sendviči vybavujú, rojújú, odosielaajú a prijímajú správy a spoločníkom im často býva len prenosný počítač.

Emisia bola vydaná 4. mája 2005 na tlačových listoch po 25 známok i na 5-páske so všetkými hodnotami. Pre labužníkov, ktorí vedú vychutnávať lahodnú arómu kávy aj v podobe známkových špeciálov, vydavateľ ponúka pozlátené 6-bloky s podpisom návrhára v ľavom dolnom rohu, rohový dvojpáska s hodnotovým údajom celého hárku, dvojpáska s čiarovým kódom i dvojnámkový blok s logom novozélandskej pošty. Ako vidieť, ponuka je široká, záleží len na zberateľovi, čo si do svojej zbierky vyberie a ako si potom kávu v týchto „šálkach“ osladí.

Viliam Kučera

Do 17. písomnej aukcie firma **ZBERATEL'** prijíma hodnotný a kvalitný filatelistický materiál – známky, celiny, celistvosti

Aukčný katalóg bude prílohou 10. čísla časopisu Zberateľ

Ponuky na adrese: ZBERATEL, Račianske mýto 1/D
☎ 0911 250 149
e-mail: zberatel@chello.sk

NEÚRADNÉ PRÍTLAČE

■ 400 rokov od stavovského povstania

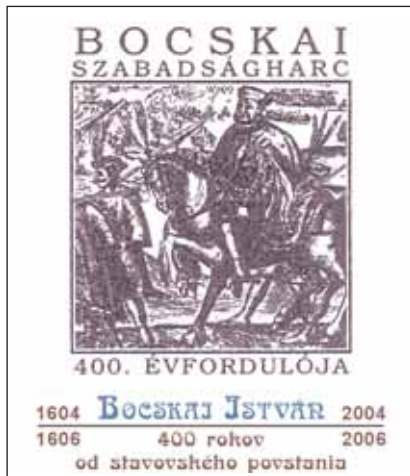
V 17. storočí prežívali Košice krušné chvíle náboženských bojov, keď kostoly prechádzali od katolíkov k protestantom a od protestantov ku katolíkom, sediacich vzbúr, protihabsburských stavovských povstaní – Bočkajovho, Bethlenovho, Rákocsiho, Thököliho. Tieto nepokoje, časté vojny s Turkami, zdĺhavé obliehanie mesta, mali za následok postupný úpadok obchodu aj remesiel nielen v Košiciach, ale aj v celej krajine.

Keď začiatkom roka 1604 cisár Rudolf II. obnovil platnosť všetkých zákonov proti nekatolíkom, znamenalo to vlnu nepokojov po celej krajine, čo prerástlo do povstania vedeného Štefanom Bočkajom.

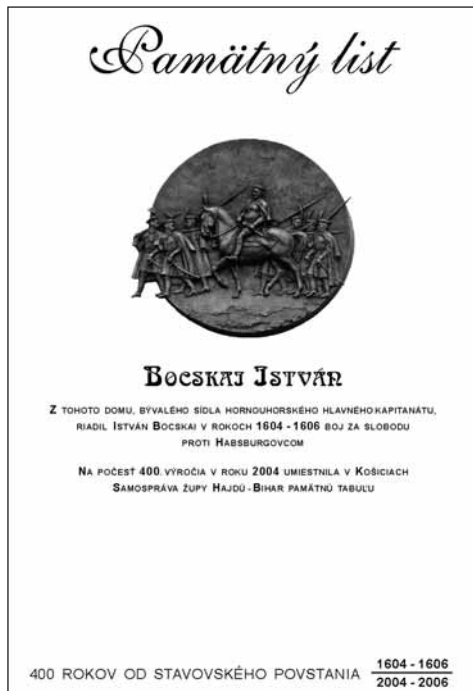
Štefan Bočkaj (Bocscai István) bol uhorský šľachtic, sedmohradské knieža, vodca stavovského povstania uhorskej šľachty proti Rudolfovi II. S pomocou Turkov sa zmocnil takmer celého Slovenska. Jeho oddiely, hlavne hajdúchov, ktorých v jeho vojsku bolo do 30 tisíc, 28. októbra 1604 obsadili Košice a 11. novembra tam prišiel aj sám Bočkaj. Boje prebiehali na Slovensku, na Morave i v Rakúsku. Cisárskym vojskám sa nepodarilo spraviť poriadok. Povstanie sa skončilo podpísaním mieru vo Viedni 23. júna 1606, ktorý nadobudol platnosť až podpísaním príméria s Turkami 11. novembra 1606. Bočkaj tým získal vládu nad troma východoslovenskými stolicami a uhorské stavy potvrdenie politických a náboženských slobôd. Bočkaj zomrel v Košiciach 29. decembra 1606.

Pri príležitosti 400. výročia tohto povstania sa v Košiciach uskutočnila slávnostná konferencia za účasti generálneho konzula Maďarskej republiky, zástupcov samosprávy župy Hajdú-Bihar, čelných predstaviteľov mesta Košice a ďalších osobností. Na budove bývalého

sídla hornouhorského hlavného kapitanátu – sídla hajdúchov, bola 2. decembra 2004 odhalená pamätná tabuľa od sochára Lajosa Győrfiho.

Košickí filatelisti dali pri tejto príležitosti vytlačiť pamätný list, prítláče na obálky a poštové lístky. Je to prvá séria z pripravovanej emisie historických motívov, ktoré budú postupne nasledovať. -vg-

Slovenčina a poštová známka

Medňanský alebo Mednyánszky

V súvislosti s medzinárodným ocenením známky reproduktujúcej olejomalbu Ladislava Medňanského Potok za humnami, na brehu sa záujem kultúrnej verejnosti opäť trochu viac zamerail na poštové známky. Nepochybujem o tom, že viacerí zberatelia sa opätovne k tejto emisii vrátili a zaostrili pozornosť medií i na početné nápisy tejto emisie. Nepochybne mohla pri tom skrsnúť aj otázka: Je autor ocenej olejomalby totožný s tým maliarom, ktorý mal v minulom roku veľkú výstavu v Slovenskej národnej galérii? Ale veď to bol Mednyánszky! Alebo ide o toho „hornouhorskeho“ maliara, ktorého obraz Predjarie vydražili na nedávnej aukcii spoločnosti Soga za 460 tisíc korún a ktorého obraz v roku 2002 vydražili vo svete za 78 tisíc eur, alebo dielo ktoré predala Soga pred 2 rokmi za vyše 2 milióny Sk? To azda nie je ten istý, veď je tam rozdiel v mene. Alebo, že by predsa? Prečo teda ten rozdiel?

Ide o jedného maliara, ktorý sa narodil na Slovensku, 23. apríla 1852 v kúrii v Beckove. Pochádzal zo šľachtickej rodiny, po otcovej línii z rodu Medňanských, po matkinej z rodu spišských šľachticov Horváthovcov-Stančičovcov. Uhorský šľachtický rod Medňanský, tiež Mednyánsky, pochádzal z Trenčianskej stolice. Prvý známy predok rodu Ján sa spomína roku 1312, v roku 1356 dostal jeho syn Jakub donáciu na dedinu Medné (časť Lednických Rovní), od ktorej dostal rod predikát i priezvisko.

Ladislav do 10 rokov žil s rodičmi v Beckove, potom sa presťahovali natrvalo do kaštieľa v Strážkach. Absolvoval lýceum v Kežmarku. Výtvarné umenie študoval v Mníchove a v Paríži. Žil striedavo v Strážkach, v Beckove, v Paríži, v Budapešti a vo Viedni, kde aj roku 1919 zomrel. V Strážkach mal jediný svoj stály ateliér. Slo-

venská krajina, Strážky, Belianske Tatry spolu s námietmi z Považia boli obľúbenými motívmi jeho diel.

Medňanského dielo patrí k tomu najlepšiemu, čo na našom území v poslednej tretine devätnásteho a na začiatku 20. storočia vzniklo. Na Slovensku, v Rakúsku i v Maďarsku považujú jeho dielo za spoločné kultúrne dedičstvo. Umelecký svet tohto maliara pozná skôr pod menom Mednyánszky. Tak sú signované jeho diela, ale sám maliar nechával diela neznačené. Viacero iných osôb – členovia rodiny alebo jeho tajomník József Pálmai – najmä na sklonku života a krátko po jeho smrti dodatočne signovali a datovali jeho diela. Preto i údaj o vzniku diela na známke je iba približne určený.

Rozdiely v prepise jeho mena pramenia najmä z toho, že pochádzal zo známeho šľachtického rodu s priezviskom odvodeným zo slovenskej obce, ktoré meno sa v čase Uhorska nemohlo písať po slovensky. Iní významní a známi členovia tohto rodu sa v slovenskej spisbe uvádzajú v slovenskom prepise. Napríklad Alojz Medňanský autor diela Malebná cesta dolu Váhom. Navyiac v prípade maliara samotná Slovenská národná galéria používa obidva prepisy (SNG vydala v roku 1962 monografiu Ladislav Medňanský, autorov A. Cidlinská, K. Vaculík, ale v katalógu v roku 2002 používa meno Mednyánszky). Mimochodom expozícia SNG - Kaštieľ Strážky je na Mednyánszkeho ulici.

Na známke je na základe odporúčania Jazykovedného ústavu Ludovíta Štúra maliar uvádzaný po slovensky – Medňanský.

Pripomínam, že ide o ten istý princíp ako v prípade prepisu mena kráľa Mateja Korvína, keď ho nepíšeme Corvin, tak isto ako kráľa Ludovíta XVI. nepíšeme Luis XVI. a pod.

Antónia Paulinyová

Francúzska hářčekománia

Keď pred niekoľkými rokmi Francúzsko takmer pravidelne s jednotlivými známami vydávalo ročne aj jeden hářček, predpokladalo sa, že je to výnimka. Stalo sa to však každoročnou tradíciou a v nej pokračuje aj naďalej. Po športe, regiónoch, obrazoch každodenného života ľudu, prišlo s novým námietom – hlavné mestá Európy. Prvým bol Rím, v ďalšom roku je to hářček venovaný hlavnému mestu Luxemburska. Na hářčeku so štyrmi známami sú architektonické pamätihodnosti mesta, medzi známami sú ďalšie kresby znázorňujúce charakteristické umelecké diela viažuce sa k tomuto mestu. Všetky známky majú hodnotu 0,50 € a kompozične sú prispôbobe- né zberateľom, nie na poštové použitie. Avšak po každej stránke tento hářček vkusný je.

Zc

Chorvátska fauna

Chorvátska pošta vydala 22. 4. 2005 trojznámkovú emisiu s uvedeným názvom, venovanú známym reprezentantom ríše hmyzu, presnejšie rodu chrobákov. Najnižšia hodnota 1,80 kn predstavuje populárneho nositeľa štastia - **lienku sedembodkovú** (*Coccinella septempunctata* L., chorvátsky božja ovčica), ktorá patrí do čelade Coccinellidae z rodu Coleoptera. Príslušníci tejto čelade majú krovky farby červenej, žltej, oranžovej alebo čiernej s flakmi inej farby. Vyskytuje sa v Európe, Ázii a severnej Afrike. Dorastá

do veľkosti viac ako 8 mm. V prírode sa nachádza od začiatku jari do neskorého jesene na lúčkach, v lesoch na rôznych rastlinách. Samička kladie 400-700 vajíčok na spodnú stranu listov. Larvy sú dravcami (každá zožerie asi 3 000 vošiek), čo je poľnohospodársky významné. V závislosti od poveternostných podmienok sa môžu vyskytnúť 2 až 3 generácie ročne. Známych je približne 3 400 druhov lienkovitých.

Hodnota 2,30 kn je venovaná **fuzáčovi alpskému** (*Rosalina alpina* L.) z čelade Cerambycidae (známych je vyše 20 000 druhov) z rodu Coleoptera. V Chorvátsku sa tento druh fuzáčovitých vyskytuje zriedka v dôsledku nadmerného vyhubyenia a zмене životných podmienok v jeho domiciloch. Preto sa nachádza na Červenej listine ohrozených živočíchov. Najčastejšie obýva horské regióny s bukovými lesmi. Dospelé jedince možno nájsť od júna do septembra. Patrí k druhom hmyzu, ktoré sú cez deň aktívne na slnečných miestach. Tento rod je rozšírený na juhu strednej Európy, v južnej Európe a južnej Afrike. Dosahuje veľkosť 15 až 38 mm. Jeho základné sfarbenie je tmavé, ale celkovo pôsobí ako sivomodré. Na hlave má mimoriadne dlhé čiernobiele tykadlá, často presahujúce dĺžku tela. Živí sa rastlinnými šťavami. Samička kladie vajíčka pod kôru starých bukov, zoťatých kmeňov alebo odumretých častí kmeňov. Larvy dorastajú 3 až 9 rokov.

Najvyššia hodnota emisie 3,50 kn patrí **roháčovi obyčajnému** (*Lucanus cervus* L.), ktorý je najznámej-

ším príslušníkom čelade Lucanidae. Mnohé druhy tejto čelade (vyše 900) sa vyznačujú veľkou hlavou a predĺženými hryzadlami podobnými jelením parohom. To je príčinou aj ich pomenovania, keď chorvátsky sa nazýva jelenak, nemecky Hirschkäfer. Telo roháča obyčajného je dlhé

asi 7,5 cm. U samčeka pripadá jedna tretina dĺžky na hryzadlá. Samička je o niečo menšia a nemá tak dobre vyvinuté hryzadlá. Farba oboch pohlaví je tmavohnedá. Ako najväčší hmyz Chorvátska je tiež zaradený ne Červenej listine. Vyskytuje sa v strednej a južnej Európe a v Malej Ázii. Obýva dubové lesy a žije na zhnitom dreve. Dospelé jedince sa živia rastlinnými šťavami. Liehtajú za súmraku a kladú vajíčka do vyhynutých kmeňov. Larvy sa vyvinú každý piaty alebo šiesty rok. Po zakuklení prebieha ďalší vývoj cez jeseň a nová generácia sa objaví až v budúcom lete.

Známky sú vytlačené viacfarebným ofsetom v PL po 20 kusoch. Tlačiareň Zrinski, Čakovec, ich zhotovila v náklade po 200 000 kusov. Emisiu dopĺňa FDC, 3 známkové zošitky a 3 karty maximum.

-ilk-

INFORMÁCIA PO UZÁVIERKE

■ Príležitostná tlač

Slovenská pošta, a. s., vydala 10. 6. 2005 číslovanú príležitostnú tlač s odtlačkom pôvodnej rytiny známky Ladislav Medňanský Potok za humnami, na brehu.

Príležitostnú tlač vytlačila tlačiareň TAB, s. r. o., Bratislava, dvojfarebnou ocelotlačou v čiernej a hnedej farbe.

■ Pamätný list

Slovenská pošta, a. s. vydala 10. 6. 2005 pamätný list „Najkrajšia známka na svete v roku 2003“.

Na pamätnom liste je poštová známka emisie „Ladislav Medňanský Potok za humnami, na brehu“, s príležitostnou pečiatkou s domiciľom Spišská Belá, s dátumom 10. 6. 2005.

Motívom prítláče na pamätnom liste je reprodukcia ryteckej rozkresby olejomalby Ladislava Medňanského, Odmäk, v spracovaní Františka Horniaka.

Autorom výtvarného návrhu pamätného listu je František Horniak. Pamätný list ofsetom vytlačila tlačiareň KNIHTLAČ, Zohor.

Infanteristické vozíky na historických pohľadniciach

Magdaléna Pekárová

K histórii piešťanského kúpeľníctva patria nielen liečebné procedúry, ale aj prevoz pacientov z ubytovní do kúpeľov a späť.

Koncom 18. storočia sa začala na pravom brehu Váhu formovať osada Teplice, kde sa nachádzali prvé ubytovacie možnosti pre pacientov. Dominantou tejto kúpeľnej osady bol dvojpodlažný hostinec (Gasthaus), ktorý po úpravách dostal pomenovanie Kurhotel.

Vzdialenosť medzi osadou Teplice a kúpeľmi nebola veľká, ale každodenná cesta k termálnym prameňom sa stala pre mnohých neriešiteľným problémom. Zámožnejší pacienti prichádzali do kúpeľov vlastnými kočmi a so služobníctvom. Koče využívali aj na dopravu k prvým dreveným kúpeľným budovám na Kúpeľnom ostrove. Chudobní pacienti sa nechali vozit' v dvojkolesových kárach, ktoré pôvodne slúžili miestnemu obyvateľstvu na prevážanie menších nákladov alebo úrody z poľa.

Prvá písomná správa o vození pacientov do kúpeľov pochádza od viedenského lekára Emanuela Wallicha, ktorý sa liečil v Piešťanoch v roku 1820. Vo svojom diele

O kúpeľoch v Malých Piešťanoch ... uvádza, že „kúpeľní hostia sa môžu odvieť do kúpeľov za pár grošov na drevenom voze“.

Transport v týchto dopravných prostriedkoch nebol ideálnym riešením. Keďže kára nebola krytá, pacienti po

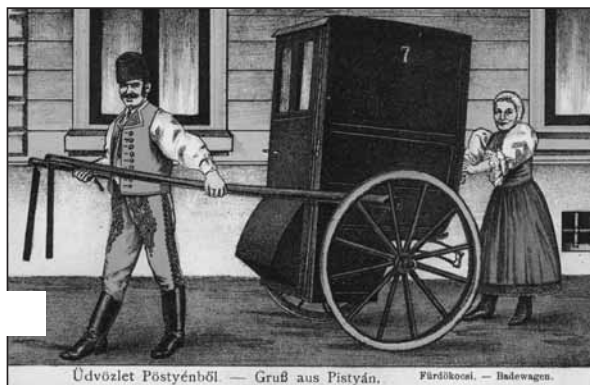
Dva vozíky s infanteristkami, v pozadí hotel Thermia Palace, poštu prešľa r. 1921

kúpeľi boli ohrození možnosťou prechladnutia a neboli ani chránení pred nepriaznivým počasím.

V 19. storočí, po príchode MUDr. Františka E. Scherera do piešťanských kúpeľov, sa začali objavovať vozíky pre pacientov, ktoré boli celé uzatvorené. Dá sa predpokladať, že pôvodcom týchto vozíkov bol práve Dr. Scherer, vynikajúci balneológ, ktorý vo svojich liečebných zásadách kladol dôraz na ochranu pacientov pred poveternosťnými vplyvmi.

Pri konštrukcii vozíka sa vychádzalo z dvojkolesovej káry, ktorá bola doplnená kabínkou. Vo vnútri bola drevená lavica s vankúšmi a na dverách boli vetracie okienka. Vnútro bývalo vyzdobené ľudovými výšivkami a voz sa ťahal dvoma dlhými ojami.

Tieto vozíky sa v prevádzke plne osvedčili a pre kúpeľných hostí sa stali nepostrádateľné. Na uľahčenie orientácie pacientov boli vozíky očíslované, na niektorých

Údvozet Postýénböl. — Groß aus Pistyán. Fürdőkocsi. — Badewagen.

Infanteristi v piešťanskom kroji s vozíkom, vydal H. Gipsz Piešťany, r. 1912

boli nápisy hotelov alebo penziónov, ktoré ich vlastnili.

Pre človeka, ktorý ťahal vozík sa zaužívalo pomenovanie infanterista, čo v preklade znamená pešiak. Od tohto slova zľudovel i názov samotných vozíkov - hovorilo sa im infanteristické.

Vozíky ťahali väčšinou muži a zozadu ho tlačila žena alebo deti oblečení v piešťanskom kroji. Pre týchto ľudí to bol sezónny zárobok, a tak sa snažili získať si klienta na jeho celý liečebný pobyt (tri týždne).

Po prvej svetovej vojne, keď na Kúpeľnom ostrove boli už vybudova-

PIŠTANY : Staré lázně.

POSTÝEN: Régi fürdők.

PIŠTANY : Alte Bäder.

Sprievod infanteristov na starom drevenom moste, na zadnej strane nápis v piatich jazykoch, okolo r. 1925

né liečebné domy a začali premávať autobusy, infanteristické vozíky sa vytrácali z ulíc Piešťan a definitívne zanikli okolo roku 1940.

Infanteristi sú neodmysliteľne spätí s históriou piešťanských kúpeľov. Dlhé obdobie boli ich služby pre

Vozíky a konské povozy pred Napoleonskými kúpeľmi, vľavo traja muži, vydal Dr. Vratislav Kučera, lekár piešťanských kúpeľov okolo r. 1920

kúpeľných pacientov nenahraditeľné. Ojedinelý transport chorých v Piešťanoch dotváral atmosféru kúpeľov. Stali sa námetom nielen na pohľadnice, ale môžeme sa s nimi stretnúť aj

Rad infanteristiek s vozíkmi čakajúce na pacientov pred vchodom do Napoleonských kúpeľov, vydal Herzog Piešťany okolo r. 1925

Infanterista s vozíkom, v ktorom sedí pacient, okolo r. 1920

v prospektoch alebo na sklenených pamiatkových pohároch, či na starých litografiách.

Balneologické múzeum v Piešťanoch zrekonštruovalo infanteristický vozík použitím niektorých originálnych častí a vytvorilo dve menšie makety vozíkov, ktoré sú umiestnené v stálych expozíciách múzea.

Ovplyvní spoločná mena numizmatiku?

Peniaze ako platidlo patrili vždy k významným a výrazným znakom štátnosti. Prechodom k spoločnej európskej mene, slovenská mena (slovenské platidlá) prestane existovať, preto bude zaujímavé pripomenúť si históriu slovenského a československého peňažníctva od čias vzniku spoločného štátu, pretože vyše 70-ročná kontinuita je istou zvláštnosťou.

Vydania mincí sa ujala Kremnická mincovňa, ktorá bola už vtedy známa vysokou remeselnou zručnosťou svojich zamestnancov. Návrhy vypracovali poprední umelci O. Španiel, O. Gutfreund a J. Horejč. Výsledkom spoločnej práce bol rad mincí s vysokou výtvarnou úrovňou.

S papierovými peniazmi to bolo podstatne komplikovanejšie. Po rýchlom okolovaní rakúsko-uhorských ban-

koviek sa začala tlačiť československých bankoviek v domácich tlačiarňach. Niektoré hodnoty sa tlačili v zahraničí. Dôležitú úlohu tu zohral Alfons Mucha, ktorý v porovnaní s rakúsko-uhorskými bankovkami vytvoril portréty s typicky slovanskými črtami a ktoré boli verejnosťou prijaté veľmi kladne. V nasledujúcich rokoch sa do výtvarnej realizácie úspešne zapojili aj domáci umelci Jaroslav Benda a František Kysela. Domácim tlačiarňam cenných papierov chýbali potrebné technické možnosti zabezpečenia kvality ochran-

Umelecký návrh A. Muchu rubovej strany 10 Kč 1919

História československej meny sa začala písať rokom 1918 so vznikom Československej republiky. Predtým boli platidlami rakúsko-uhorské bankovky. Prípravy

ných prvkov proti falšovaniu obeživa. Aj to boli hlavné dôvody pre zadanie zákazky zahraničným firmám. Ešte koncom 20-tych rokov bankovky pre ČSR tlačila firma

Tisícikoruna v obehu od 1. 11. 1945 do 31. 5. 1953. Portrét je od J. Mänesa.

ABNCo v New Yorku na vysokej polygrafickej úrovni. Z dnešného pohľadu na bankovky z tohto obdobia umeleckú náročnosť spĺňajú iba Muchove práce, lebo ostatné majú až príliš výrazný kozmopolitický charakter. Niektoré až príliš krčovite pôsobia na vlastenecký cit.

Tlač bankoviek v Prahe sa začala až v roku 1928. Na začiatku prác sa do návrhov výrazne a významne zapojil Max Švabinský. Navrhol 100-korunovú bankovku s T. G. Masarykom a 1000-korunovú bankovku s Františkom Palackým. Pokračovanie vývoja československých bankoviek narušila 2. svetová vojna. Obe predvojnové bankovky majú však vysokú umeleckú úroveň, najmä tisícokorunová bankovka a patria k najestetickjším československým platidlám vôbec.

Vývoj slovenského platidla sa začal počas samostatného slovenského štátu v rokoch 1939-1945. Po skončení 2. svetovej vojny sa slovenská aj česká mena znovu zlúčila a nadviazala na rok 1918, keď vznikol spoločný štát s jednotnou menou.

V roku 1968 sa začala príprava vydania nového radu bankoviek, avšak predpokladané zámery sa z dôvodov známej normalizácie nerealizovali. V polovici 70-tych rokov sa vytvorila ďalšia koncepcia novej emisie bankoviek. Víťazom náročnej súťaže sa stal Albín Brunovský, ktorý vytvoril na vysokej umeleckej úrovni dovedty farebne najvýraznejšie návrhy, spĺňajúce zároveň aj kritéria proti falšovaniu.

Vydanie jeho 100-korunáčky s portrétom Klementa Gottwalda v októbri 1989 však vyvolalo tesne pred 17. novembrom veľmi negatívne odozvy medzi občanmi. Boli podnetom na podanie početných návrhov ako vymeniť bankovku s jeho portrétom a akým smerom by sa malo uberať čs. bankovníctvo. Spomínaná bankovka vyšla v čase, keď ešte nikto netušil, že režim je na spadnutie. Okolo vydania bankovky s portrétom prvého robotníckeho prezidenta boli neustále problémy. Jeho prívrženci ju chceli vydať ešte počas jeho života, avšak on s tým nesúhlasil. Druhý pokus vytlačiť bankovku s portrétom K. Gottwalda nastal v čase neslávnej konsolidácie po okupácii

Päťdesiatkorunová bankovka podľa návrhu A. Brunovského, v obehu od 1. 10. 1987 do 7. 2. 1993.

Povojnová reforma k 1. 11. 1945 priniesla bankovky s diametrálne odlišným chápaním ako boli bankovky predvojnové. Bankovky od 5 Kčs až po 100 Kčs vytlačili anglické tlačiarne cenín na objednávku exilovej vlády v Londýne, ktorá pre bankovky stredných a vyšších hodnôt stanovila portréty Karla Havlíčka Borovského, Milana Rastislava Štefánika a T. G. Masaryka. Neskôr k nim pribudli Ján Kollár a Jiří z Poděbrad. Tento výber bol všeobecne prijatý, ich výtvarné prevedenie sa však s predvojnovými bankovkami nedalo porovnávať.

Po roku 1948, keď do umenia prenikol socialistický realizmus, sa do menovej reformy v roku 1953 nestihla pripraviť žiadna nová koncepcia vydávania bankoviek.

Peniaze pre druhú povojnovú menovú reformu boli pripravené v Moskve s najprísnejším utajením. Ich estetikou a výtvarnou úrovňou nie je potrebné sa zaoberať. Pôvodne ofsetom tlačené bankovky boli neskôr nahradené hĺbkotlačou so zachovaním pôvodného obrazu.

vojskami varšavskej zmluvy. Z doposiaľ nejasných príčin sa táto snaha realizovala až na konci minulého režimu.

Ani za 70 rokov československého peňažníctva sa z dôvodu rôznych politických premien nepodarilo premietnuť na bankovky historickú kontinuitu oboch národov. Prezentovať národ a jeho kultúru sa podarilo Čechom aj Slovákom až po rozdelení federácie. Dnes svet z našich bankoviek vidí a vie, že patríme k najstarším národom Európy. Možno si len želať, aby sa tieto znaky nášho národa premietli aj do euromincí, ktoré pripraví a vydá naša republika. Už teraz však vieme, že na ich prednej strane bude mapa celej Európy. A v tejto úprave vydajú euromince aj všetky pôvodné štáty EÚ. A odpoveď na otázku položenú v nadviazaní budeme zrejme hľadať po roku 2009, keď Slovenská republika podľa dnešných úvah a predpovedí prejde na spoločnú európsku menu.

Ludo Visokay

Literatúra

Jiří Pekárek: K Československým bankovkám, Reportér 6/1990

II. Bratislavské zberateľské dni v znamení numizmatiky

Výstavné a kongresové centrum v Inchebe, a. s., privítalo v dňoch 27. a 28. mája t. r. už po druhý raz milovníkov mincí, známok, pohľadníc, odznakov, minier, starožitných a iných zberateľských predmetov.

Tento rok sa Bratislavské zberateľské dni niesli v znamení 35. výročia vzniku Slovenskej numizmatickej spoločnosti (1970) a 70. výročia vzniku prvého numizmatického krúžku v Bratislave (1934). Preto aj sprievodný program bol zameraný viac-menej na numizmatiku. Výročie vzniku SNS bolo zároveň spojené aj s riadnym Valným zhromaždením tejto spoločnosti, rokovaním a voľbami predsedníctva a predsedu SNS na ďalšie trojročné obdobie. V predvečer rokovania SNS sa konalo v Expo klube vyhodnotenie výsledkov ankety o najkrajšiu mincu a bankovku na Slovensku v 20. storočí.

Za najkrajšiu bankovku vyhodnotili **1000 Kč III 1934**, ktorá bola platná na Slovensku od 7. decembra 1935 do 26. apríla 1939. **Najkrajšou razbou** sa stala slovenská strieborná pamätná minca v nominálnej hodnote 500 Sk, vydaná pri príležitosti **500. výročia razby prvých toliarových mincí v Kremnici**. Mince bola vydaná 20. júla 1999. Vyhodnotenia ankety sa zúčastnil aj autor výtvarného návrhu na mincu Ing. Milan Virčík. V poradí druhou najkrajšou slovenskou mincou sa stala pamätná minca

v hodnote 200 Sk od toho istého autora, vydaná k 50. výročiu Slovenskej národnej galérie v roku 1998.

V druhý deň zberateľských dní, 28. mája, sa konalo XV. riadne Valné zhromaždenie SNS spojené s voľbami, za účasti zástupcov jednotlivých pobočiek SNS na Slovensku. Predsedom nového ústredného výboru Slovenskej numizmatickej spoločnosti sa stal Ing. Marián Ondrejmiška. Za zásluhy o rozvoj numizmatiky na Slovensku a pri príležitosti životných jubileí, boli mnohí členovia spoločnosti - na záver rokovania - ocenení pamätnými medailami.

Následne po Valnom zhromaždení sa konala numizmatická aukcia mincí, medailí, významenani, bankoviek a od-

bornej literatúry, ktorú pripravila firma KLANT MB z Trenčína. Iba pre zaujímavosť vyberám z aukcie niektoré vydražené položky a ich docielené ceny:

Juhoslávia, Alexander a Mária – kráľovstvo 1921-1934, 4 dukát 1931 pre Srbsko, s kontramarkou, docielená cena 19 700 Sk,

Rusko, Alžbeta II. (1741-1761), zlatý rubel 1756, docielená cena 10 500 Sk,

Habsburgovci, Ferdinand II. (1619-1637), toliar 1633 KB, docielená cena 10 500 Sk,

Ferdinand III. (1637-1657), 1/2 toliar 1657 KB, docielená cena 15 000 Sk,

ČSR, 5 Kčs 1937, Ni, docielená cena 20 000 Sk.

II. ročník Bratislavských zberateľských dní sa skončil. Určite obohatil mnohé zbierky zaujímavým materiálom. Viacerí zberatelia sa aspoň pokochali vystavenými predmetmi alebo sa potešili stretnutiam so známymi zberateľmi a mohli si vymeniť skúsenosti z jednotlivých zberateľských odborov.

Už teraz sa môžeme tešiť na III. ročník Bratislavských zberateľských dní v roku 2006, ktorý by sa mal uskutočniť v znamení – mineralógie.

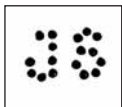
Elena Minarovičová

Neznámy perfin?

Na výstavnej burze, ktorá sa nedávno konala počas európskej výstavy poštových známok BRNO 2005 som v jednej kópke medzi rôznym filatelistickým materiálom našiel výstrižok. Znáмка 20 hal. Holubica bola znehodnotená pekným otlačkom strojovej pečiatky PRAHA 25

podrobnejšej prehľadke som zistil, že v dolnej časti známky je perfin tvoriaci písmená **JS**. Chcel som si overiť užívateľa tohto perfinu v Maxovom katalógu perfinov, ale na moje prekvapenie tento perfin tam uvedený nie je. V katalógu je však viac perfinov so začiatočným písmenom, ktoré by zodpovedalo písmenu „J“ z výstrižku, sú tam aj písmená J iného tvaru, ale identický perfin **JS** sa tam nenachádza.

s dátumom 8.V. 29 (hodinový údaj 11) a s textom SVATOVÁCLAVSKÉ DNI ORELSTVA 28.VI. – 8. VII. 1929 PRAHA. Výstrižku, ktorý ma zaujal práve tou pečiatkou, som tam nevenoval väčšiu pozornosť. Až doma pri

Ktorá firma používala tento perfin? Vie niekto o jeho používaní viac? A môže podať k tomu aj vysvetlenie? Snád by odpoveď zaujímala aj viacerých čitateľov.

Ján Mička

MALÁ ŠKOLA FILATELIE (18)

PRE MLADÝCH AJ SKÔR NARODENÝCH

Štefan J. Pliška

Dávno už nezaznieva trúbka postilióna, po cestách nehrkotajú poštové vozy a dostavníky, neodfukujú parné lokomotívy tahajúce za sebou okrem iných aj poštové vozne, ba ani vietor nenadúva plachty poštových lodí. Ostali po nich len spomienky a doklady v múzeách a v zbierkach filatelistov. Napriek tomu sa pošta doručuje, a to čoraz vo väčšom množstve a rýchlejšie aj do tých najodľahlejších miest.

Počas našej doterajšej prechádzky sme sa opäť dostali na cestu vedúcu k poznaniu spôsobu a prostriedkov doručovania poštových zásielok. Tu sa odohrali prevratné zmeny, ktoré umožnili a stále umožňujú zvládať nápor na rýchlosť a spoľahlivosť ich prepravy. Túto úlohu sa darí zabezpečovať práve vďaka nastupujúcej a rýchle sa rozvíjajúcej mechanizácii a automatizácii poštovej prevádzky.

Na samotnom počiatku mechanizácie poštových služieb sa nachádzajú **výplatné stroje**. Na rozdiel od mechanických znehodnocovacích pečiatok odtlačok výplatného stroja spája v sebe funkciu poštovej známky, keď v stanovenej úprave vyznačí

príslušnú hodnotu a funkciu miestnej dátumovej pečiatky. Hodnota výplatného je väčšinou nastaviteľná od 0,01 po 999,99 jednotiek príslušnej meny. Prvý výplatný stroj sa používal už v roku 1897 v USA a od roku 1906 aj v Uhorsku. Odtlačky výplatných strojov sa spočiatku mohli používať iba vo vnútroštátnom styku. Až VII. kongres UPU, ktorý sa konal v roku 1920 v Madride, súhlasil s ich používaním aj medzinárodným styku a zároveň určil, že odtlačky musia byť v červenej farbe. Vzhľadom na veľký počet užívateľov, ktorí si od poštovej správy prenajímali alebo odkupovali výplatné stroje, časom k výplatnému štočku a dátumovej pečiatke pribudol adresný štítok a neskôr aj propagačný (obr. vľavo dolu).

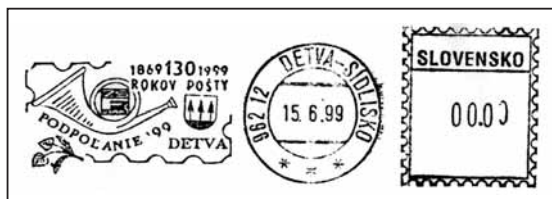
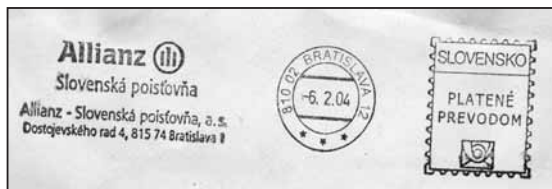

Doporučená zásielka s cenou nálepkou APOST

Keďže sa používanie výplatných strojov značne rozšírilo, zvýšil sa počet aj ich výrobcov a poznáme ich často práve pod ich menami ako POSTALIA, NEOPOST, FRAMA, ASCON HASSLER, prípadne pod ich cudzími názvami ako frankotyp, meterpost, mailomat a pod.

Výplatné stroje boli však určené len pre normálne listové zásielky, a tak nastal problém v prípade, ak bola zásielka objemnejšia ako dovoľovala konštrukcia stroja. To sa spočiatku riešilo odtlačkom výplatného stroja na lepiacu pásku, ktorá sa na zásielku prilepila. Neskôr výplatné stroje odtlačok priamo zhotovovali na pásku s lepm, ktorá bola zúbkovaná alebo sa oddelila rezom a následne sa nalepila na zásielku. Niekedy sa takéto odtlačky zvyknú považovať za predchodcov automatových známok.

Mechanizácia sa však nevyhla ani spôsobu úhrady poštových poplatkov hromadnými odosielateľmi, ktorí využívali určité výhody, ako

bolo platenie v hotovosti jednou položkou, prípadne úverovanie platieb a pod. Takýto spôsob úhrady sa označoval ručnými pečiatkami a postupne aj príslušné upravenými odtlačkami výplatných strojov.

Výplatné stroje všetkých druhov však neboli voľne prístupné verejnosti. Používali sa a doteraz sa používajú len na poštách alebo so súhlasom pošty ich používajú rôzne organizácie a firmy.

Ďalším krokom, zabezpečujúcim zvýšené nároky na kvalitu a najmä rýchlosť poštových služieb, je ich automatizácia. Patria sem najmä rôzne technické zariadenia, akými sú napr. automatické (elektronické) triediace linky, ktoré si vyžiadali zásah aj do technológie tlače známok a ich stopy v podobe farebných čiarových kódov často nachádzame na zásielkach.

Nás však v prvom rade budú zaujímať **známkové automaty** a automatizovaný príjem doporučených zásielok. Tu však musíme rozlišovať **automaty na predaj známok** zo zvitkov alebo známkových zošitkov (obr. vpravo), ktoré sú len mechanizačné prostriedky uľahčujúce predaj už hotových, účelovo upravených známok. Známkové automaty však za zaplatenú cenu vydajú známku zodpovedajúcej hodnoty. Technicky je to zabezpečené tým spôsobom, že automat obsahuje zásobník natlačených známok spravidla uložených v kotúči, na ktorých je voľné miesto na natlačenie predvoliteľnej hodnoty. Po zadaní požadovanej hodnoty a vhození zodpovedajúcej sumy automat túto hodnotu na známku dotlačí a známku vydá.

V roku 1969 bol na poštovom úrade Montgeron vo

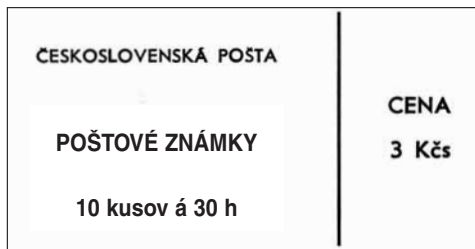
Francúzsku pokusne inštalovaný automat na predaj známok od 10 c do 9990 c. Pretože automat nebol voľne prístupný verejnosti, považujú sa ním vyhotovené známky za akýsi medzistupeň medzi odtlačkom výplatného stroja (pre ich nápadnú podobu) a automatovou známkou.

Skutočnú automatovú známku vydala 2. 1. 1982 nemecká spolková pošta. Obdĺžniková známka má v dolnej časti v zelenej farbe znak pošty s nápisom, horná časť má žltý podklad, určený na vytlačenie príslušnej hodnoty v rozsahu od 5 do 9995 Pfg, v stupňoch po 5 Pfg. (obr. vľavo)

Známky zo známkového automatu

Francúzska pošta, odhliadnuc od už spomínaného pokusného vydania, automatovú známku vydala 13. 1. 1981. Po Francúzsku nasledovali Belgicko, Fínsko, Island,

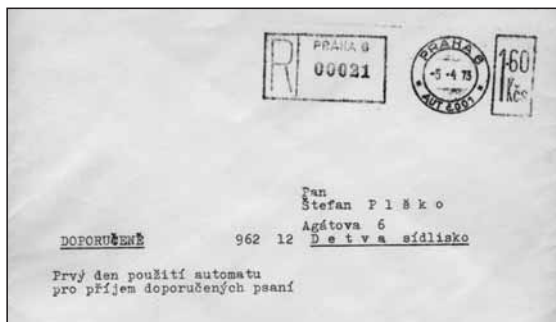

Známkový zošitok (10 ks Poř. 1677), predávaný v automate na pošte v Novom Smokovci počas MS 1970.

Luxembursko, Grécko, Veľká Británia a ďalšie štáty. Dňa 18.12.2001 po dlhých prípravách svetlo sveta uzrela aj naša automatová známka. Jeden jediný automat na jej predaj je umiestnený v hale na Pošte Bratislava 1.

Okrem predaja známok pošta automatizuje aj niektoré ďalšie služby, napr. podávanie doporučených zásielok, a to automatizovaným predajom zvlášť upravených rekomandačných nálepiek alebo priamym vkladáním do zvlášť upravených strojov.

Automatizácia poštových služieb má svoje výhody aj v tom, že zákazníci nemusia stáť v radoch pred priehradkami a môžu si niektoré služby zabezpečiť aj mimo úradných hodín. Podmienkou však je, aby automaty boli voľne prístupné verejnosti a ich sieť zodpovedala potrebám. Zrejme pokrok sa ani tu nezastaví a prinesie ďalšie novinky, s ktorými sa budeme musieť aj my, filatelisti, vyrovnávať. Treba však veriť, že filatelia nazanikne a nájde si nové cesty k uspokojeniu zberateľského záujmu. □

Prvý automat na príjem doporučených zásielok v býv. ČSR bol daný do prevádzky 5. 4. 1973 na pošte Praha 6.

FIRMA ZBERATEĽ

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ
ZNÁMKY, MINCE A POHLADNICE**

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

Račianska 1/D, 831 02 Bratislava,

☎ 0911 250 149

e-mail: zberateľ@chello.sk

Otvorené pondelok až piatok
od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod.

ALBUM ZIKA

NEHLADAJTE MA DOMA,
NÁJDETE MA NA INTERNETE

www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

Uložte svoje zbierky do kvalitných
predtlačенých albumových listov
firmy SCHAUBEK zasklenených
havidkami s čiernym alebo bielym
podkladom.

K dispozícii sú albumové listy známkových krajín Európy aj Zámoria od začiatku existencie poštových známok až podnes. Možno si zakúpiť aj jednotlivé ročníky, aj jednotlivé chýbajúce listy, tiež rôzne typy voľných listov. Listy sa dajú uložiť do krúžkových, skrutkových alebo perových dosiek, ktoré tiež nájdete v našej ponuke.

Kontaktujte nás na adrese:

SIMCO, s.r.o., Astrova 1, 010 08 Žilina
alebo na tel./ fax. čísle: 041/ 5653 752

FILATELIA ALBUM

predávame a vykupujeme

**ZBIERKY ZNÁMOK, MINCÍ,
STARÝCH POHLADNÍČ,**

CELISTVOSTÍ

**A OSTATNÝ FILATELISTICKÝ
MATERIÁL**

FILATELIA ALBUM

Lazaretská 11

811 08 BRATISLAVA

telefón / fax: + 421 - 2 - 5296 7411

www.matchboxmuzeum.sk

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16

821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch (prílače, príležitostné poštové ☺ a strojové príležitostné ☺)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore majú **10% -nú zľavu** na materiály firmy ERVO.

Firma

Námestie SNP č.37, ☎ 045 / 5320250-51

Predávame a vykupujeme materiál z oblasti

**filatelie, numizmatiky, notafílie,
filokartie, telefónnych kariet**

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu a
ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

SÚŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

Vážení čitatelia,

úvodom šiesteho kola štvrtého ročníka našej súťaže o Kvet Zberateľa musíme konštatovať, že bola prelomená vyše ročná víťazná suverenita „Malej školy filatelie“! Nie však nejakou podstatne, tentokrát obsadila „len“ druhé miesto. Víťazstvo prisúdené príspevku „Jsou to ještě slovenské známky?“ naznačuje, že váš pozitívny záujem o súčasnú známkovú produkciu stále trvá. Horšie by bolo, keby ten záujem opadol. Preto treba len dúfať, že slovenská známka sa vráti na cestu klasickej ocelorytiny. Ďalším zistením po vyhodnotení hlasovania je skutočnosť, že príspevky na prvých troch miestach dostali vyše 60 % všetkých vašich hlasov, pričom bodovalo spolu 18 príspevkov (v predchádzajúcom kole 13). Tentokrát všetci súťažiaci správne odpovedali na prvé dve otázky.

■ Vyhodnotenie 4. súťažného kola:

1. otázka – fragment z druhej strany obálky správne identifikovalo všetkých 49 súťažiacich - vyobrazený bol detail známky 5 Kčs z roku 1990 (Pof. č. 2958) – netopier Ucháč svetlý z emisie Ochrana prírody – chránené cicavce.

2. otázka – správna odpoveď na otázku „Ktorý významný slovenský umelec je autorom diela na známke a uveďte ešte aspoň jednu známku, na ktorej je ďalšia reprodukcia tohto umelca“, mala byť: Ivan Schurmann, a ďalšia známka s dielom tohto umelca je napr. Pof. č. 2957 Bobor vodný, ktorá vyšla v rovnakom emisnom rade, ako aj ostatné dve známky tejto emisie. Ďalšie sú napr. č. 2756-57 Bratislavské historické motívy 1986 alebo č. 2971 až 2975 Výročia osobností, atď. Na otázku správne a v celom rozsahu odpovedalo tiež 49 súťažiacich.

Na 3. otázku - (ktorý článok sa v aprílovom čísle Zberateľa najviac páčil), hlasy súťažiacich tentokrát víťazstvo prisúdili **Z. Fritzovi** za príspevok **Jsou to ještě slovenské známky?** (36 hlasov), druhé miesto získal **Š. J. Pliško za Malú školu filatelie (16)** – **Celistvosti** (28 hlasov). Tretie miesto, s odstupom štyroch hlasov získala **A. Paulínová: Z galérie majstrov známkovej tvorby – I. Schurmann** (24 hlasov), o 4. miesto s počtom hlasov 10 sa delia dve dámy, **E. Minarovičová** za príspevok **Tridsaťpäť rokov Slovenskej numizmatickej spoločnosti** a **M. Pekárová** za druhé pokračovanie **Zaniknuté kúpele na historických pohladniciach**. Na

piatom mieste sa umiestnili tiež dva príspevky, keď získali po 6 hlasov: **M. Bachratý – Rakúska celina použitá na Slovensku v roku 1919** a **O. Földes – Doplatné známky, kde nemali byť**. Rovnako dva príspevky s piatimi hlasmi sa umiestnili na šiestom mieste: **E. Minarovičová – Zaujímavosti z histórie predmincových platidiel (1. časť)** a **A. Urminský – Kaštieľ v Kplotovciach**.

Ďalšie hlasy (1 až 2) súťažiaci priznali ešte ďalším deviatim (!) príspevkom.

Výhercami 4. kola IV. ročníka súťaže sú **Zoltán Babiák zo Štúrova** (nákupná poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 250 Sk) a **Ján Trúsik zo Žarnovice**. (zásobník na známky, formát A 4, 8-listový).

Srdečne blahoželáme!

■ 6. - júnové KOLO SÚŤAŽE

Do 6. kola nového ročníka súťaže sme pripravili tieto otázky:

1. otázka znie: Z ktorej československej známky je fragment, vyobrazený na druhej strane obálky, z akej emisie a v ktorom roku bola vydaná?

2. otázka znie: Ktorý významný slovenský umelec je autorom výtvarného návrhu známky a uveďte ešte aspoň jednu známku, ktorá vznikla z návrhu tohto umelca.

3. otázka znie: Napíšte troch autorov a názvy ich článkov, ktoré sa vám v júnovom čísle časopisu Zberateľ najviac páčili.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame **do 8. júla 2005**. Za účasť v súťaži vopred ďakujeme a tešíme sa na vaše odpovede.

Redakcia

MÁTE SLOVO

Ucháč svetlý *Plecotus auritus* (netopier). Jeho telo a hlava merajú 4 až 5 cm, navrchu má srst sivohnedú, naspodu tela svetlejšiu. Ušnice navzájom zrastené má najdlhšie zo všetkých európskych druhov netopierov, až štvorcentimetrové. Keď visí v spánku, skladá si ich dozadu na lietacie blany, len končisté ušné viečka mu vpredu vyčnievajú. Okrem Európy žije takmer v celej Ázii až po Japonsko, hojne sa vyskytuje aj v severnej Afrike. Tento netopier je u nás zo všetkých netopierov najrozšírenejší. Lieta rýchlo a bezpečne i za úplnej tmy v lese alebo inom členitom teréne. Vydáva pre ľudské uši nepočuteľné zvuky a orientuje sa tak, že veľmi citlivo vníma ich spätný odraz. Zdá sa nám to jednoduché, ale ostáva nám iba hlboký obdiv k múdrej a vynaliezavej prírode. Netopiere žijú zvyčajne v kolóniach a živia sa hmyzom. Preto sú veľmi užitočné a sú zákonom chránené.

Josef Solava

Záhada „chybotisku“ 13 K Košické 1945 konečně objasněna!

František BENEŠ

Studijně sbírat bezmála „klasickou“ emisi státu ležícího na druhém konci světa, to už chce pořádný kus nadšení a zápalu pro věc. V případě pana Karla Fischera jsou naplněny všechny tři tyto atributy: žije v Kanadě, sbírá vše kolem Košických, tedy naší první poválečné emise, a zapálený je pro ni až běda. Dokonce tak, že nelitoval za nemalý peníz koupit celý arch hodnoty 13 K v odlišné barvě, velmi podobné barvě hodnoty 1,50 K. Od té doby, tedy už nějakých osm let, se usilovně snaží objasnit, zda získal zkusmý tisk, chybotisk, nebo – nedejbože – snad padělek. Podnikl v tomto směru kde co – oslovil znalce, nechal udělat chemické a fyzikální analýzy, úspěšně pátral po dalších exemplářích z jiných zdrojů. Přesto se mu až dosud odpověď na otázku jejich pravosti či nepravosti získat nepodařilo.

Karel Fischer je sympatický pán, krajan, který si i po letech uchoval vztah k naší zemi a jeho nadšení pro košické vydání je doslova nakažlivé. Když mi před lety s radostí vyprávěl, že jeho velký objev – košickou třináctikorunovku v barvě 1,50 K – prozkoumá za pomoci nejmodernějších metod sám tehdejší předseda komise expertů SČF, přál jsem mu úspěch. Po letmé prohlídce předloženého exempláře (zakoupený arch pan Fischer v zájmu zkoumání roztrhal na kusy a bloky) jsem sice k možnosti, že by mohlo jít o chybotisk, byl silně skeptický, ale radost pana Fischera to nezkalilo. Ostatně proč by mělo - co je to pouhý pocit proti chystaným nejmodernějším metodám! Roky však mijely a nejmodernější metody výsledkem nepřinášely. Pan Fischer sice dál trpělivě čekal, ale nakonec mu to nedalo a na dálku, z Kanady, mě požádal, zda bych jeho známku přece jen také neprozkoumal. Poslal mi za tím účelem pravý dolní vodorovný rohový osmiblok z onoho neupotřebeného archu, a dále jeden upotřebený krajový kus s otiskem horní části razítka Košice 1.

Na první pohled bylo jasné, že všech devět předložených známek má skutečně značně odlišnou barvu od standardní barvy známek hodnoty 13 K. Tu katalogy obvykle popisují jako světle hnědou, zatímco předložené známky byly spíše vínově hnědé, tedy podobné barvě hodnoty 1,50 K, pro niž některé katalogy používají označení vínově červená.

Pan Fischer mi do telefonu řekl, že arch koupil (myslím na Slovensku a nemá důvod se domnívat, že by byl podveden: „Byl uložen spolu s archy ostatních hodnot desítky let od svého vydání a v papíru, jímž byl proložen, se za tu dobu dokonce protlačily stopy po průseku mezi známkami.“ Vznik barevné odchylky si vykládá tak, že „jde o první pokus s tiskem hodnoty 13 K, která měla být původně vydána právě v této barvě, jímž se však ukázalo, že vínové barvy nebyl pro plánovaný náklad dostatek, a proto byla barva změněna na hnědou a tou bylo vytištěno zhruba pět tisíc archů. Nepoužitá malá zásoba vínové barvy byla pak použita pro jinou hodnotu – 1,50 K – které bylo vytištěno necelých tři tisíce archů a vydána byla o více než měsíc později po hodnotě 13 K.“

Jako znalec si sice vždy rád vyslechnu okolnosti nálezu předložených exemplářů a případně i úvahy o tom, jak došlo k jejich vzniku, ovšem při vlastním zkoumání jim zásadně nepřikládám sebelepší váhu. Pokud je mi předložena nějaká dokumentace (pan Fischer připojil tabulky a grafy vyjadřující podíl barev /sedě, červeně, zeleně a modré/ v barvě zkoumané známky a srovnávacích exemplářů), neberu její výstupy za směrodatné a pokud to považuji za účelné, provedu raději tato zkoumání znovu.

Tolik tedy na úvod a nyní se na předložené známky podíváme podrobněji. Jak už jsem se zmínil, pan Fischer mi už před lety ukázal jednu známku 13 K v odlišné barvě, u níž mě na první pohled zarazilo, že jednak neodpovídá přesně barvě známky 1,50 K a hlavně, že je tato barva na svém povrchu mdlá, zastřená, jakoby mléčná. To byl první signál k úvaze, že by mohlo jít o známku odbarvenou. Na druhé straně předložený exemplář nenesl žádné zjevné stopy manipulace a jeho lep byl původní a zcela svěží.

V průběhu následujících let jsem se z dalších zdrojů setkal s několika dalšími exempláři uvedené barevné odchylky. Šlo o svěží rohový čtyřblok s deskovým číslem, který byl za několik málo stokorun prodán někdy kolem roku 1999 na burze v Českém Těšíně. Prodávajícím byl slovensky hovořící sběratel, který čtyřblok otevřeně nabízel jako padělek. Další exemplář byl zakoupen zhruba před 15 lety v partii (krabici známek); šlo o svěží svislou dvoupásku, jejíž odstín se lišil od odstínu shora uvedeného rohového čtyřbloku. Dále se mi podařilo prohlednout dva razítkované kusy, z toho jeden na výstřihu (oba se zjevně pravými otisky poštovního razítka Košice); i jejich odstíny se poněkud lišily od popsání čtyřbloku a dvoupásky, ale i navzájem. Přes vzájemné odlišnosti v odstínu barvy, ve všech čtyřech popsáných případech bylo společné, že barva známek byla vždy mdlá a jakoby mléčná, jako tomu bylo u první známky předložené mi panem Fischerem.

A teď už k předloženému neupotřebenému rohovému osmibloku a k razítkovanému krajovému kusu. Osmiblok má původní svěží lep a na první pohled nenesl žádné zjevné stopy manipulace. Pokud jde o jeho barvu, i ona

je na svém povrchu mdlá, zastřená a jakoby mléčná. Totéž se týká razítkovaného kusu (bez lepu), který má však poněkud odlišný odstín než osmiblok.

Jako první krok jsem předložené známky prohlédl v UV záření o vlnové délce 366 nm (tedy pod UV lampou s modrou trubicí), a to v desetinásobném zvětšení (tedy pod běžnou malou filateliskou). Barva jednotlivých známek osmibloku se v něm jeví značně nevyrovnaně – místy jako hnědá, stejně jako je tomu u běžné známky 13 K (barva zkoumaných známek se jevila pouze o něco světlejší), místy spíše do vínova (srovnával jsem především plochy hodnotových štítků). Naproti tomu barva standardních známek hodnoty 1,50 K se v uvedeném UV záření jeví jako vínová. Barva zkoumaného užitkového exempláře se jeví jako světle vínová.

Papír zkoumaných známek je na denním světle slabě nažloutlý, jako je tomu u všech standardních známek 13 K. Naprostá většina známek 1,50 K má naproti tomu papír výrazně bílý a jen malá část nákladu má papír nepatrně nažloutlý.

V UV záření je papír všech devíti zkoumaných známek (osmibloku a jednotlivého kusu) bez opticky aktivních přísad (bp), stejně jako je tomu u všech standardních známek 13 K (nález známky na papíru opticky zjasněném byl sice ohlášen, ovšem pokud mi je známo, nebyl dosud hodnověrně doložen), na rozdíl od naprosté většiny známek 1,50 K, u nichž se jeví jako opticky zjasněný (jen menší část nákladu této hodnoty se jeví jako bp). Pouze na zadní straně užitkového exempláře se v okrajích objevuje opticky aktivní skvrna, která však nijak neproniká na stranu přední a která je tedy nejspíš zbytkem moderního lepidla, nebo souvisí s odmočováním známky. (Malá odbočka – otázka optického zjasnění papíru /většinou jeho případné záměrnosti/ známek emise Košické 1945 je mimořádně zajímavá a určitě by si zasloužila pozornost specializovaných a studijních sběratelů.)

Dále jsem všech devět předložených známek prohlédl pod běžným binokulárním mikroskopem s možností třiceti- a šedesátinásobného zvětšení, a to v denním i umělém světle. Pátral jsem tak po případných zbytcích původní hnědé barvy, které by se tu mohly nacházet, pokud by šlo o exempláře dodatečně odbarvené. Žádné takové stopy jsem ale v uvedených zvětšeních nenašel. To však samo o sobě ještě není důkazem pravosti: není totiž možno zapomenout, že známky byly tištěny ofsetem, tedy tiskem z plochy, kdy vrstva nanášené barvy je velmi tenká (na rozdíl od tisku z výšky a především od tisku z hloubky), takže v případě dostatečně intenzivně provedeného odbarvení bychom takové stopy ani najít nemohli.

Dalším krokem byla prohlídka bez zvětšení, při šikmém ozáření soustředěným nažloutlým světlem z běžné malé kapesní svítilny. Tady se při pohledu pod úhlem cca 45 stupňů (souběžně se světlem) ukázalo, že v některých hodnotových štítcích zkoumaného osmibloku je jasně viditelný hnědý odstín, který však není pozorovatelný ve většině zbývajících obrazů (s výjimkou jeho

středu – tedy rukou – kde tento odstín u některých známek bylo možno rovněž pozorovat). Neintenzivněji se tato hnědá barva projevila na 118. známkovém poli, méně pak na 117. a 119., na ostatních se projevila jen nepatrně. To odpovídá i zjištění, že jednotlivé známky uvedeného osmibloku se na běžném denním světle i ve světle umělého jeví z hlediska odstínu barvy různě: horní řada víc do vínova, dolní zase do hněda. Taková výrazná barevná nevyrovnanost ovšem u standardních známek není možná, nemluvě o tom, že tato skutečnost koresponduje s výraznou barevnou rozlišností dalších dohledaných a už zmíněných exemplářů.

Z uvedených zjištění lze dovodit, že všech devět dnes zkoumaných známek (jakož i v úvodu zmíněný čtyřblok, dvoupáska a dva užitkové jednotlivé kusy) jsou nepochybně **padělky ke škodě sběratelů**. Jde přitom o falza poměrně zdařilá, která mohou oklamat (a také oklamala) i zkušeného sběratele. Vzhledem k nepoškozenosti lepu a nezměněnosti optických vlastností papíru lze odhadovat, že k jejich výrobě padělatelé nezvolili jinak obvyklé působení tekutého zesvětlováče (například na bázi chloru), ale spíše šli cestou vystavení známek nějakému záření, které způsobilo změnu jejich barvy (už pouhé vystavení známek slunečnímu záření může za velmi krátkou dobu způsobit „zmizení“ nebo změnu některé na sluneční záření citlivé barvy; v popsaném případě však šlo spíše o nějaké světlo, resp. záření umělé). Jedním z důsledků tohoto rozložení původní barvy (pro padělatelé ovšem samozřejmě nežádoucím) je ona mdlost až „mléčnost“, kterou pozorujeme na všech předložených exemplářích (pravé nepoškozené známky mají naproti tomu barvu výraznou a živou). Pozorované a popsané odchylky v barvě padělků jsou pak důsledkem různé doby expozice i různé vzdálenosti jednotlivých kusů od zdroje záření (světla). Pokud jde o výskyt popsaných padělků na výstřizcích a celistvostech, není vyloučeno, že byly tomuto záření vystaveny i s podkladním papírem (výstřizkem či celou obálkou), nebo z nich byly sejmuty a po „úpravě“ znovu nalepeny.

Prošli jsme spolu krok za krokem postup znaleckého zkoumání jedné zajímavé barevné odchylky a ukázali si, že jde, bohužel, o nebezpečný padělek, kterým nás teď už ovšem nikdo nemůže napálit. Současně jsme si ukázali, že k dosažení tohoto výsledku jsme nepotřebovali žádné složité a nedostupné přístroje – v podstatě jsme si vystačili s běžnou UV lampou, kapesní svítilnou a malou lupou (ukázali jsme si, že tentokrát nám nebyl k ničemu ani jindy tak užitečný silný mikroskop). Celá operace nám přitom zabrala nějaké dvě hodiny (tedy vlastně okamžik ve srovnání s nekonečnými osmi lety, po která pan Fischer čekal - a údajně dosud čeká - na výsledek zkoumání jiným znalcem). O to víc mě mrzí, že jsme pana Fischera tentokrát nemohli potěšit. Nesolidní prodejce ho napálil a léta doufání jsou vničeť. Ovšem jak jsem ho poznal, on proto na naše známky jistě nezačne. To by v tom byl čert, aby tak zapálený badatel na nějaký pěkný objev nakonec přece jen nenatřel!

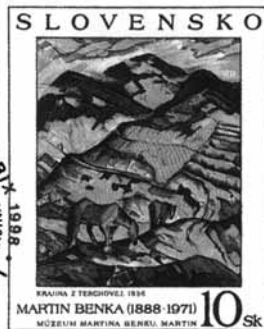
Grand Prix de l'Exposition WIPA 2003 slovenskej známke odovzdaná!

Ako sme už v štvrtom čísle nášho časopisu uviedli, poštová známka emisného radu Umenie s reprodukciou olejomalby Ladislava Medňanského „Potok za humnami, na brehu“ zo zbierok Slovenskej národnej galérie zvíťazila v prestížnej medzinárodnej súťaže o najkrajšiu poštovú známku sveta a získala Grand Prix de l'Exposition WIPA 2003.

Známkový obraz potočného zátiašia v grafickej úprave a ryteckom prepise Františka Horniaka Slovenská pošta vydala 9. mája 2003 ako jednu z posledných známok zhotovených technikou šesťfarebnej ocelotlač z plochých dosiek v Poštovej tlačiareni cenín, Praha.

Dielo Ladislava Medňanského (1852 Beckov - 1919 Viedeň) presahuje významom geografické ohraničenie krajiny a možno ho konfrontovať s najaktuálnejšími európskymi maliarskymi prúdmi druhej polovice 19. a začiatku 20. storočia. L. Medňanský študoval na Akadémii v Mníchove, na École des Beaux-Arts v Paríži. Mal ateliér na parížskom Montmartri. Žil striedavo v Strážkach, v Beckove, v Paríži, vo Viedni a v Budapešti. Po pobyte v Paríži sa jeho krajinomalba s náladovými motívmi z počiatčného obdobia rozvíjala pod vplyvom impresionizmu. Krajinárske inšpirácie čerpal Med-

ňanský v povodí Váhu a Popradu a v tatranskej prírode.

Znáмка má už tri domáce ocenenia. Získala dve ceny ministra dopravy, pôšt a telekomunikácií ako najkrajšia známka roka 2003 a ako najkrajšia známková rytina roka 2003. V ankete o najkrajšiu poštovú známku roka 2003 získala najvyšší počet odovzdaných hlasov.

Na základe týchto ocenení ju Slovenská pošta ako najvydarenejšiu známku domácej produkcie prihlásila do súťaže o Grand Prix de l'Exposition WIPA 2003 vo Viedni, kde pod záštitou Svetovej federácie filatelistov (FIP) od roku 1993 organizujú svetové výstavy poštových známok a tiež súťaže o najkrajšiu známku sveta, ktorým sa udeľuje prestížne ocenenie.

Podľa verdiktu odbornej poroty vyhlasovateľa a organizátora súťaže WIPA (Wiener Internationale Postwertzeichen Ausstellung), prvé miesto získala práve slovenská známka.

Toto významné a prestížne ocenenie organizátori súťaže slávnostne odovzdali 28. mája 2005 v rakúskom St. Pöltene zástupcovi Slovenskej pošty ako vydavateľovi slovenských známok. Slávnostného odovzdania sa zúčastnili tiež zástupcovia Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR a Zväzu slovenských filatelistov. Pochopiteľne, nechýbal ani grafik a rytec známky František Horniak, ktorý sa venuje známkovej tvorbe od roku 1991 a má na svojom konte vyše 140 známkových rytín a pre ktorého je ocenenie WIPA doteraz najvyššou poctou.

Keďže František Horniak 31. mája v Bratislave v Ga-

lérii Andrej Smolák - MIRO na Košickej ulici pri príležitosti získaného ocenenia otváral výstavu svojich prác pod názvom Zúbkovaný svet (výstava potrvá do 26. júna 2005), využili sme túto príležitosť a požiadali o krátky rozhovor.

Redakcia: *V prvom rade dovoľte, aby sme vám v mene našich čitateľov a redakcie zablahoželali k tomuto významnému oceneniu. Toto ocenenie však prichádza v čase, keď slovenská známková tvorba hľadá svoju tvár, keď opustila cestu, ktorá viedla už k viacerým významným zahraničným oceneniam, čoho dôkazom je aj toto posledné. Ako ho vnímate, ako súčasný vrchol vašej tvorby alebo ho beriete aj ako podnet do ďalšej tvorivej činnosti v oblasti známok?*

F. Horniak: Dúfam, že toto ocenenie pomôže vrátiť sa na pôvodnú cestu v našej známkovej tvorbe a pretlmočenie umeleckého diela na známku sa bude realizovať len formou viacfarebnej ocelorytiny. Určite sa na takom stvárnení rád zúčastním.

Red.: *Príkladom iného postupu môže byť aj známka z minuloročného emisného radu Umenie s prepisom obrazu Jakuba Bogdana Zápas kohútov, pre ktorú ste pripravili aj grafickú úpravu a vytvorili rytinu, avšak celkový dojem zo známky pri porovnaní s originálom diela nie je dobrý. V čom je príčina, že napriek rytine je známkový obraz neostrý a nemá hĺbku?*

F.H.: Pôvodne som pre túto známku pripravil rozkresbu pre päť farieb, no nakoniec som spravil rytinu len pre jednu farbu, tá sa zvolila hnedá a ostatné „zabezpečil“ ošfet. Znáмка je nevyrazná, lebo ošfetom sa nedosiahne také rozlíšenie ako v prípade rytiny. Na porovnanie uvádzam, že na pretlmočenie Medňanského

diela som sa rozhodol až pre šesťfarebnú ryteckú transkripciu, čo pomohlo k jeho vernejšiemu a živšiemu reprodukovaniu.

Red.: *Ako to bude s tohtoročným emisným radom Umenie, bude to teda opäť viacfarebná rytina, bez ošsetu?*

F.H.: Áno, práve dokončievam päťfarebnú rytinu známky z tohto emisného radu. Ide o prepis diela Karola Barona z cyklu Zázračnosť zátiší, ktoré je majetkom Slovenskej národnej galérie.

Red. Nelákajú vás aj nejaké zakázky zo zahraničia? Vieme, že jeden náš rytec vyrýl známky na objednávku Českej pošty.

Rád by som sa v prvom rade venoval slovenskej známkovej tvorbe. To ostatné je otázka, či vec budúcich dní.

Red.: *Ďakujeme za rozhovor a želáme, aby sa vám vaše túžby plne sa venovať našej známkovej tvorbe aj naplnili.*

Foto: Ján Kuchta
Rozhovor za redakciu viedol -pem-

Sentencie Luda Visokaya

Ťažko si pomôcť v spore filatelisticky chcieť a môcť.

Kto nás vedie, tí čo vidia alebo aj vedia.

Nový vietor do roztrhaných plachiet je zbytočný.

Vo filatelii sú veľké zmeny, no málokto je ohúrený.

Filatelisti sme rôzni, niektorí vzorní, iní skúšajú (či ich ostatní nacytajú).

Skart býva vždy lacný a je dobrý štart.

Prežívame mnohé zmeny, dokonca cenný papier podcenený.

Mnohí to poznáme, keď sú telefónne karty rozdane.

Aj známková reklama má kúsok legálneho klamstva.

Argumentom nemôže byť lúpa, keď je koncepcia hlúpa.

Znie to ironicky, ale mali by sme tvoriť klasicky.

Mnohé sú rovnaké z jednej matrice podľa návrhu Banskej Bystrice.

Pozeráme zhora čakajúc, kto koho zdolá.

Každý človek sa nakazí na zbieranie platných peňazí.

Nalejme si kúsok nádeje, že tie prechodné časy doba odveje.

Súboj tokajúcich tetrovov

V emisiách známok s námetom ochrany ohrozených zvierat, ktoré sa v poslednom polstoročí veľmi často vydávajú na celom svete, sa občasne ako predhoy vyvíjajú fotografie, či už použité v origináli alebo podľa nich vytvoril obraz navrhovateľ. Iný postup však zvolil fínsky vydavateľ. Pre obraz tetra, ktorý sa vo Fínsku vyskytuje už len zriedka, vybral olejomalbu F. Wrighta (1822-1906)

s realistickým výjavom súboja dvoch tetrovov na okraji lesa. Obraz patrí medzi obľúbené diela tohto umelca a nachádza sa v Múzeu umenia v Helsinkách. Návrh na známku vypracovala Marita Soukka. Znáмка hodnoty 0,90 € viacfarebnou hĺbkotlačou vytlačila holandská tlačiareň vo forme samolepky. Môže potešiť nielen zberateľov námetu ochrany prírody, ale aj umenia na známkach. -Zc-

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením ich názvu, miesta a termínu konania, prípadne ďalšími informáciami je zostavený podľa podkladov, ktoré redakcii poskytli usporiadatelia podujatí. Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4 • Každú druhú nedelu v mesiaci od 9,00 do 11,00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16,00 do 17,00 hod. ■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Dobrovičova ulica 14 (Suvorovov internát) • Každú nedelu od 8,00 do 12,00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Zasadacia mestská policie, Hlavné námestie 3, I. poschodie • Každú prvú nedelu v mesiaci (okrem augusta) od 9,30 hod. ■ **KOŠICE** - FILATELIA, TELEFÓNNE KARTY • Železničná stanica, veľká zasadačka • Každú nedelu od 9,00 hod. okrem sviatkov (júl a august možnosť zmeny termínov) ■ **KOŠICE** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedelu od 9,00 do 12,00 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Každú druhú a štvrtú nedelu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. • CK Junior, Sládkovičova ulica ■ **LUČENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFÓNNE KARTY a iné • Bufet Malá ryba, L. Štúra 6 (pri Lekárni) • 1. a 3. nedela v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **MALACKY** - FILATELIA, každý posledný štvrtok v mesiaci okrem júla, augusta a decembra od 17,00 do 18,00, Záhorácke centrum kultúry, Mierové nám. 1 ■ **MARTIN** - FILATELIA • Výmenné schôdzky KF 53-05 v DO Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18,00 hod. ■ **MARTIN** - NUMIZMATIKA • Schôdzky členov a priateľov numizmatiky • Penzión Čierna pani • Každý štvrtok od 16,00 do 17,00 hod. ■ **MICALOVCE** - FILATELIA • Dom Matice slovenskej, Masarykova 42, Michalovce (2.poschodie) • 1x mesačne, každý druhý pondelok o 17,00 hod. (okrem letných mesiacov júl a august) ■ **NITRA** - FILATELIA • Študentský domov Poľnohospodárskej univerzity MLADOST' • Každú prvú nedelu v mesiaci od 8,00 do 12,00 hod. • Za stoly a ani za vstup sa neplatí ■ **NOVÉ MESTO nad Váhom** - FILATELIA • Mestské kultúrne stredisko • Každý štvrtok od 18,00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA • Kaviareň hotela Korzo, Hlavné námestie • Každú druhú a štvrtú nedelu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **PIEŠŤANY** - FILATELIA, NUMIZMATIKA • Centrum voľného času Ahoj, Teplická ul. 83 • Každú nedelu od 8,30 do 10,30 hod. ■ **POPRAD** - FILATELIA • Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 17,00 hod. Pošta Poprad 2, zasadačka na 2. poschodí ■ **PREŠOV** - FILATELIA • Posádkový klub, Mukačevská 22, • Každý štvrtok od 16,00 do 19,00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - FILATELIA • Členské schôdze spojené s výmenou materiálu • Cukráreň EDEN pri kláštore piaristov na ul. A. Hlinku • Každá nedela od 9,00 do 11,00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA • Členské schôdze spojené s výmenou numizmatického materiálu • Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16,00 do 18,00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - FILATELIA • Liptovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok

v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17,00 hod., apríl až september od 18,00 hod. ■ **SPÍŠSKÁ NOVÁ VES** - FILATELIA • klubové stretnutia Centrum voľného času ADAM, Levočská 14 • každý párný týždeň vo štvrtok o 16,00 hod., okrem júl-august ■ **TRENCÍN** - FILATELIA I Kultúrne stredisko Dlhé Hony • Každú nedelu v mesiaci od 9,00 do 11,30 hod. okrem Veľkej noci a Vianoc. V auguste 2-týždňová dovolenka ■ **TRENCÍN** - NUMIZMATIKA • Pravidelné členské schôdze spojené s výmenou v Dome armády • Každý tretí štvrtok v mesiaci od 16,00 hod. (okrem veľkých prázdnin) ■ **TRNAVA** - KF Tirnavia • Centrum voľného času KALOKAGATIA, Strelecká 1 • Každú streda od 15,30 do 17,00 hod. ■ **VRANOV n / Toplou** - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY I Pivareň pod Lipou, M. R. Štefánika 136 • Každú prvú nedelu po 15-tom v mesiaci od 10,00 do 12,00 hod. okrem prázdnin a sviatkov • Kontakt: ☎ 057 44 611 18, 0905 202 096 ☐ (R)

REGIONÁLNE PODUJATIA

➔ 26. jún 2005 LUČENEC

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE, hotel Pelikán (pri tržnici) od 8,00-12,00 hod. Ďalšie stretnutia 31.7., 28.8., 25.9., 30.10. a 27.11. 2005. Informácie ☎ 047 4329 266.

➔ 2. júl 2005 NITRA

STRETNUTIE ZBERATELOV STAROŽITNOSTÍ, poriada ANTIK MEDIA v SOU-Stavebnom, Nábrežie mládeže 1.

➔ 3. júl 2005 KYSUCKÉ NOVÉ MESTO

MEDZINÁRODNÉ STRETNUTIE ZBERATELOV starožitností a ostatných zberateľských odborov každú prvú nedelu v mesiaci od 8,00 hod. v priestoroch galérie Mlyn Antik v Kysuckom Novom Meste-Radolí. Ďalšie stretnutia 7.8., 4.9., 2.10., 6.11. a 4.12. 5. júna aj aukcia. Informácie (0904 526 563.

➔ 27. august 2005 TRENCÍN

TRADIČNÁ CELOSLOVENSKÁ AUKCIA A BURZA Slovenskej numizmatickej spoločnosti v Trenčíne sa uskutoční v sobotu 27.8.2005 v Kultúrnom a metodickom centre (býv. Dom armády), Hviezdoslavova 16. Začiatok burzy 7.00 hod., aukcie 9.30 hod. Obe akcie pobežia paralelne, stôl bude dostatok, katalógy sa rozdájú pri príchode.

➔ 18. september 2005 TRENCÍN

TRADIČNÁ CELOSLOVENSKÁ BURZA FILATELISTOV V TRENCÍNE sa uskutoční v Kultúrnom stredisku Dlhé Hony. Ďalšia burza v roku 2005 bude 13. novembra.

FILATELIA ★ FILOKARTIA ★ NUMIZMATIKA

Darčeková predajňa, Medená 18, Bratislava
Peter Ardo

Po – pi : 10,00 – 18,00 hod.

☎ 0908 423533, e-mail:pardo@naex.sk, fax: 02 5556 1183

VYKÚPIME A DOPLNÍME VAŠE ZBIERKY

Známy, mince, figúrky z kindervajec, telefónne karty, staré pohľadnice, listy, akcie, preukazy a iný zberateľský materiál

☒ Palkovičova 10A, 821 08 Bratislava

INZERCIA

(Podmienky inzertovania sú uvedené na strane 2)

■ **KLUB FILATELISTOV 54-01** a Združenie klubov filatelistov Košice prijmu a zostú výbery do kolovania. Informácie na adrese správcu kolovania: Teodor MAGDA, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z 066

■ **KÚPIM bankovky a mince Maďarska** a Rakúsko-Uhorska, ☎ 058/732 78 33, 0905 426 733. Z 067

■ **PREDÁM dvojpásky SŠ 28B, DZ A1 18.III.1939** L (2500 Sk), P (2 500 Sk) skúš. Šablátúra a ČSR 505 (Fučík) skúšky farieb -hnedá strih, a 3 odliene tmavomodrej zúbk. skúš. Gilbert (1 000 Sk). Š.Piško, Agátová 9, 962 12 Detva sídlisko. Z 068

■ **KÚPIM SŠ 1939-1945.** Rady, medaily, vyznamenania, odznaky. Ponuku prosím pošlite na adresu Marián Jakabek, P.O. Box 366 Lloyd Manor Rd. M9B 6H6 Toronto, Ontario, Canada. Na každú ponuku odpoviem. Z 069

■ **KÚPIM predznámkové listy** s pečiatkami ROSENBERG a SZEPEŠBÉLA. Ivan Lužák, Púpavova 2, 841 04 Bratislava Z 070

■ **KF KÚPI katalógy Michel** Európa-východ a mimoeurópske po r. 2000. Ponúkните. Josef Rancák, Štúrova 126/5, 058 01 Poprad. Z 071

■ **KÚPIM filmové plagáty**, časopisy, programy, fotky, foto hercov, spevákov, skupín a autogramy z celého sveta. E-mail: jaroboy@zoznam.sk ☎ +421 902 267 784 Z 072

■ **KF 53-53 Banská Bystrica predá** katalóg Scott-celý svet rok 1990 (4 ks) cena dohodou ☎ 048 411 6692 Z 073

■ **PREDÁM generálne zbierky** ★★ známok Slov.štát a PčAM v dvoch Schaubekových albumoch. Zasklené. Skalová, ☎ 02/54413087 večer po 18.00 hod. Z 074

■ **KÚPIM VCH Ružomberok „bez 5“ s DCH 2/17.** Tiež viac známok Nitra (č.60) a Senica (č.95) s tropickým lepom. Poštovné preplatím. Marián Halfo, Laborecká 16, 066 01 Humenné. Z 075

■ **PONÚKAM veľký výber** známok, listov a pohľadníc rôznych krajín ČSR, Rakúsko, Nemecko, Maďarsko a iné. Podrobný zoznam na www.filatelia-znamka.sk. ☎ 02/65312391 Z 076

ČO PÍŠU INÍ

■ **FILATELIE (ČR) ■ 5/ 2005**

Za nosný článok májového čísla Filatelie možno považovať príspevok V. Dražana „Ještě k měnové reformě 1953“, ktorým reaguje aj na príspevok J. Tekela z 1. čísla časopisu. Fr. Beneš st. pokračuje 13. časťou príspevku Malé zastavenia na ceste filatelie a čs. poštovej správy, v ktorom si všima emisie Detom 1936 a 1937. A. Tekeľ v článku Čs. letecké z roku 1930 si všima použitie týchto známok v poštovej prevádzke, konkrétne letecké zásielky do Karibskej oblasti a severozápadnej časti juhoamerického kontinentu. 8. časťou pokračuje seriál F. Gramana a Z. Koupala o Moskovskom vydaní 1945/1946, v ktorej autori poukazujú najmä na zaujímavé výrobné chyby. O provizorných R-nálepkách na celistvostiach z protektorátu píše K. Bláha. Zaujímavosti v realizácii doplatného si všima vo svojom príspevku J. Krátsmár-Šmogrovič. O výplatných známkach v článku „Opravdu obyčejné a nezaujímavé známky?“ píše M. Langhammer, keď

si všima výplatné známky, ktoré sa používali na našom území od obdobia rakúsko-uhorskej monarchie. A. Boháček v príspevku Pozdrav z Robinsonovho ostrova približuje poštu z tejto oblasti Pacifiku, patriacej pod čílskú národnú správu. V tradičných rubrikách sa predstavujú novinky Českej pošty a nové známky európskych štátov a zo záhoria □ pem

■ **BÉLYEG VILÁG ■ 5/2005**

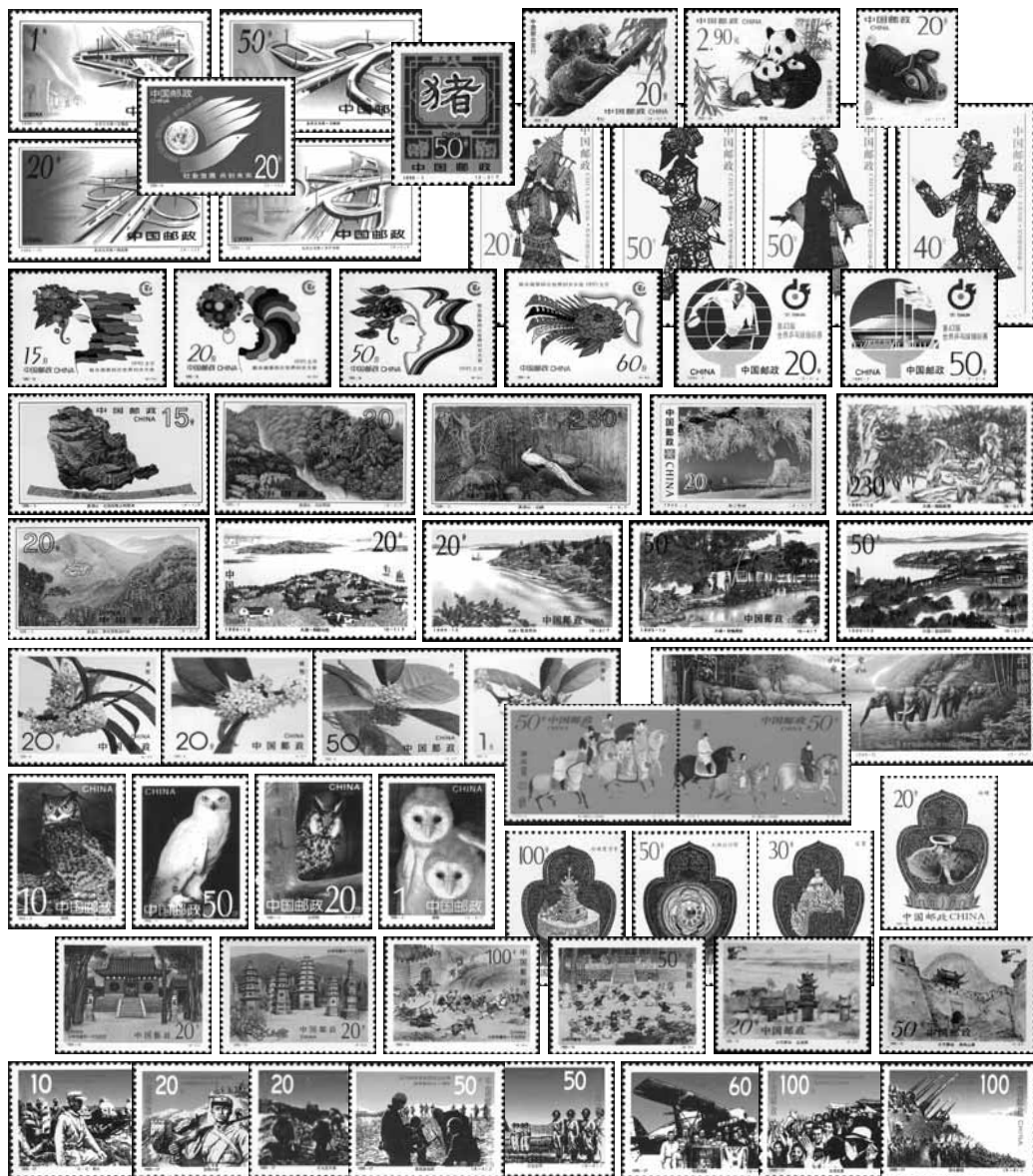
Dva krátke, ale sympatické príspevky otvárajú májové číslo Bévéčka (ako familiárne sa dá nazvať skratka tohto časopisu). Jeden hovorí o mládežníckej výstave v budapeštianskom vzdelávacom stredisku, ktorého usporiadanie filatelistov nestálo ani forint, a pritom poskytla vynikajúcu príležitosť na prezentovanie zbierania poštových známok pred širokou verejnosťou. V druhom príspevku zberateľ hovorí o svojej skúsenosti ako nadviazal krásny výmenný vzťah s iným zberateľom, ktorý časom prerástol na priateľstvo - napriek tomu, že doteraz sa osobne ešte nestretli. Príspevok L. Filepa je veľmi zaujímavý aj pre zberateľov čs. známok. Píše o maďarských poštových lístkoch s natlačou známku dofrankovaných čs. známkami (Hradčany) v dobe ich platnosti v období po vzniku ČSR. Na vyobrazeniach sa dajú identifikovať poštové pečiatky z Myjavy, Dolného Kubína, Malacie, Bratislavy, Kežmarku, Vrútok, Šurian a ďalšie (autor za svoju zbierku na výstave ESPAÑA 2004 získal zlatú medailu). L. Ťormős štvrtou časťou dokončil príspevok o významnom zberateľovi L. Richterovi, K. Szűcs pokračuje 2. časťou svojho príspevku o histórii zriedkavej zbierky kolkov, príspevok Damiana Laegeho „Rady pre námetových zberateľov“ pokračuje 5. časťou (známky a celiny ako poštové dokumenty). D. Flasch píše o neoficiálnych preťahoch SHS použité na medzinárodných poštových poukážkach. D. Jónás uverejňuje príspevok o ruských cároch zobrazených na ruských známkach vydaných po roku 1992. L. Molnár píše o balíkových sprievodkách a vyplácaní poplatkov za prepravu balíkov v rokoch 1914-1918. Pod názvom „Železničná parafilatelia (opäť)“ P. Parrach píše o nefilatelistických materiáloch, väčšinou nálepkách s námetom Železnice. M. Rákócziová prináša aktuálny príspevok pod názvom „Zosnulý pápež Ján Pavol II. vo filatelií“. V časopise informujú o svojej činnosti sekcie celín a R-nálepiek a nechýbajú ani informácie o zahraničných novinkách a zo zahraničnej tlač □ vkn

■ **ZPRAVODAJ 2005 č. 2**

Časopis členov Spoločnosti zberateľov čs. známok Zväzu českých filatelistov, tentokrát na 68 stranách prináša mnoho zaujímavých príspevkov o známkach ČSR, ČR aj SR, o ich autoroch a ďalšie materiály. V tomto čísle zaujme súbor príspevkov k 60. výročiu Košického vydania v súvislosti s objasňovaním pôvodu známky 13 K v odlišnej farbe. Ide o skúšobnú tlač, „chybotlač“ alebo falzifikát? Ďalším hodnotným príspevkom je práca R. Fischera, býv. vedúceho oddelenia známekovej tvorby Federálneho ministerstva spojov, „Ofsetom k víťazstvu ocelotlače“, v ktorom približuje okolnosti tlačiaceho ofsetom. Zaujme tiež príspevok o významných tvorcoch čs. známok, o Skupine 42. Zberatelia zaujímaví sa o špecializované zbieranie známok ČR nájdu zoznam s vyobrazením doskových chýb známok vydaných v tomto roku. □ pem

Mimoriadna ponuka firmy ZBERATEL'

Ponúkame zostavu známok Číny (60ks), kompletne série neopečiatkované (★★), rôzne námety ročníka 1995, kat. cena 16,50 €, predajná cena 240 Sk

JÚNOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Zberateľské materiály a pomôcky ponúkané v tejto rubrike možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ alebo ich objednať písomne, e-mailom, prípadne aj telefónicky (► pozri informácie na 2.strane)

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ★★

- Austrálska antarkt. oblasť 1961, Polárnik na magnetickom póle 6. 49,-
Belgicko 2004, Fauna PL (4) 110,-
Bermuda 1949, 100 rokov známky na Bermudách 122-124 35,-
Bielorusko 1998, Automob. - Belaz, 273-277 65,-
Bielorusko 1998, Automob. - Maz, 254-258 75,-
Bielorusko 2003, Psy, 502-504 45,-
Bielorusko 2003, Psy, 502-504, PL (2x 502-04) 90,-
Bielorusko 2004, Motýle (4) páska 105,-
Bielorusko 2004, Včela, osa, čmeliak 549-50, BI39 110,-
Cuba 1998, Tajomný obyvatelia morských hlbín 4112-15, 5 € 99,-
Cuba 1998, Vzácné kvety botanickej záhrady v Havane, 4144-48, 4,60 € 90,-

- Dominikánska rep., LOH Melbourne, 560-67, 3,40 € 30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne - olympijskí víťazi I, 585-92, 3,40 € 30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne - olymp. víťazi II, 660-67, 3,40 € 30,-
Estónsko 1933, výplatná: Narva-Fälle, 159, 5 € 50,-
Estónsko 1935, výplatná: žatva, 108, 2,5 € 25,-
Estónsko 1940, výplatná: Reval (Tallin), 137, 2,5 € 25,-
Fernando Poo 1960, Na podporu kultúry, 184-87 25,-
Fínsko 1935, Fínski učitelia na prelome 18. a 19. stor., 188-190 45,-
Francúzsko 1943, Maršal Pétain, 87. výr. nar., 589-93, 60 € 360,-
Gambia 1977, 400. výročie narodenia P. P. Rubensa, 362-65, 2,60 € 55,-
Gambia Výročie automobil. Mercedes (BI 25), 8,50 € 170,-
Indonézia 1996, WWF Nosorožec zo Sumatry a Jávy 1648-51 60,-
Maďarsko 1967, Maliari 19. st. v Nár. galérii 2330-36 45,-

- Maďarsko 1969, Maliarske umenie francúzskych majstrov (...Gauguin, S. Vovet, Manet...), 2506-12 100,-
Mauritius 1948, 100 r. známky na Mauritiuse, 217-20 35,-
NDR 1967, Umenie (Friedrich, Gauguin, Hodler...), 3 € 29,-
NDR 1976, Vzácné archeolog. nálezy, 2182-86, 3 € 29,-
NDR 1979, Rôzne druhy chovných kohútov, 2394-99, 3,50 € 29,-
Poľsko 1991, Motýle (Aporia crataeci), BI 115. hologram, 3,00 € 35,-
Poľsko 2004, Kozmická história vývoja Zeme ☐ 90,-
Poľsko 2005, Ján Pavol II., 1262-67 25,-
Rakúsko 1949, 75 výročie UPU, 943-45, 17 € 96,-
Rakúsko 1950, 100. výročie rak. známky, 950, 2,6 € 18,-
Rakúsko 1952, Orol, letecká 20s, 968, 18 € 80,-
Rakúsko 1954, C.F.A. Ritter von Welsbach, chemik, 1006, 36 € 250,-

- Rakúsko 1954, 300. výročie nar. maliara J. M. Rottmayra, 1007, 13 € 85,-
Rumunsko 1968, Obrazy - Umenie st. majstrov, 2706-11, 7,50 € 48,-
Rusko 2005, Ochrana prírody 65,-
Sahara España 1961, Gazela dorcas, 221-23, 39,-
St. Kitts 1995, Záchrana korytnačky zelenej WWF, 390-93, 3 € 65,-
St. Tome E Principe 1979, 1. poštový let Lissabon - São Tomé, 583, (BI 35), 30 € 360,-
St. Tome E Principe 1980, K 10. výročiu výstupu na mesiac, 650, (BI 45), 15 € 210,-
St. Tome E Principe 1980, Olympijske štadióny z LOH Mexico '68, Mnichov '72, Montreal '76, Moskva '80 (BI 43), 12 € 240,-
Švajčiarsko 1941, Švajčiarski učitelia, 399-402 40,-
Taliansko 1924/25, známky s reklamným kupónom R3, CAMPARI bitter, 15c, 4 € 38,-
Taliansko 1924/25, známky s reklamným kupónom R2, CAMPARI cordial, 15c, 4 € 38,-
Tanzánia 1986, Medzin. rok mladých, 288-291, 7,50 € 50,-
Ukrajina 2004, Motýle, BI (5) 99,-
Umm-Al-Qiwaín, Kone, 496-501A, 4,50 € 80,-
Umm-Al-Qiwaín 1972, Ruže, 675-680, 4,00 € 80,-
Umm-Al-Qiwaín, Vývoj automobilov, 637-642 70,-
USA 1981, Úspechy v kozmickom programe 1481-88, 5 € 99,-
USA 1998, Fikcia osídľovania cudzích planét 3044-48, 4,20 € 80,-
ZSSR 1987, Motýle 5678-82 30,-

JÚNOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY

- rôzne námety ☉

Afganistan 1999, Kaktusy, (6+H)	30,-
Angola 1999, Korytnačky I, BI (3)	19,-
Angola 1999, Korytnačky II, BI (3)	19,-
Azerbajdžan 1995, Korytnačky (5 + H)	25,-
Azerbajdžan 1995, Vzducholode (6 + H)	30,-
Azerbajdžan 1995, Morské medúzy (5 + H)	25,-
Benin 1995, Mačkovité dravce (6)	18,-
Benin 1995, Svet vtákov (6)	18,-
Benin 1995, LOH Atlanta 96 (6 + H)	25,-
Benin 1996, MS vo futbale Francia '98 (3),(6 + H)	30,-
Benin 1999, Hady (6 + H)	30,-
Benin 2000, Chrobáky (6 + H)	30,-
Benin 2003, Fauna Ameriky BI (6) + H	38,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (2)	22,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (9)	35,-
Benin 2003, Vodné vtáctvo BI (3)	25,-
Bielorusko 2003, Had + korytnačka (súlač 2 zn.)	19,-
Bulharsko 1987, Morské živočích (6)	18,-
Burundi 1975, Fauna Afriky (24, 6x 4-pásky)	60,-
Burundi 1975, Fauna Afriky (24, 6x 4-pásky), označenie Letecká pošta	70,-

Čad 1999, Kone, BI (9)	35,-
Guineé 1995, Jednomotorové lietadlá, (6+H)	30,-
Guinea Bissau 1988, Rôzna fauna, (7)	21,-
Guinea Bissau 2001, Včely, osy...BI (6)	29,-
Guineé 1995, Jemná krásna kvetov, (6+H)	25,-
Guineé 1999, Kone, BI (9)	35,-
Kampuchea 1987, Rôzne vtáky (7)	20,-
Kambodža 1996, LOH Atlanta, (6+H)	30,-
Kambodža 1999, Vodné živočích, (6+H)	25,-
Kambodža 2000, Spevavce s mapou rozšírenia, (6+H)	33,-
Kirgizstan 1995, Miestna fauna, (7 + H)	33,-
Kongo 1999, Slony, BI (9)	35,-
Kongo 1999, Orchidey, (6+H)	25,-
Kongo 2004, LOH Atény-futbal, PL (4)	25,-
Kórea 1982, 100. výr. narodenia Picassa (6+H)	28,-

Kórea 1987, Požiarnické autá (4)	12,-
Kórea 1991, Panda (6+H)	30,-
Kórea 1991, Huby (5)	15,-
Kórea 1991, Huby, PL (2x 5)	25,-
Kórea 1991, Vodné vtáky - brodivé PL (6)	18,-
Kuba 1995, Kone (6)	18,-
Kuba 1995, Vtáctvo na ostr. „Cayo Coco“ (6)	18,-
Kuba 2002, Vodné vtáctvo (5 + H)	27,-
Kuba 2002, Huby (5)	12,-
Laos 1986, Kaktusy (6)	18,-
Laos 1988, Pravek (5)	16,-
Laos 1995, Pravek (5)	18,-
Libéria 1955, Rôzne kvety (6)	15,-
Libéria 1957, Pomoc deťom (6)	12,-
Libéria 1957, Prvý let Robertsfeld N. Y. (6)	16,-

Libéria 1970, Vianoce (H)	12,-
Libéria 1971, Svetový zjazd skautov v Japonsku BI	12,-
Libéria 1976, A. G. Bell - 100 r. telefónu (H)	12,-
Libéria 1981, Prezidenti USA II. (10)	60,-
Libéria 1982, Prezidenti USA III. (9)	60,-
Libéria 1982, Prezidenti USA IV. (10)	60,-
Mauretánia 2003, Ochrana prírody BI (3)	25,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie BI (2)	22,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie I BI (9)	35,-
Niger 1999, Krokodýle I, BI (3)	19,-
Niger 1999, Krokodýle II, BI (3)	19,-
Rwanda 2003, Hady BI (6) + H	38,-
R.de Côte D'Ivoire 2003, Ochr.prírody BI (3)	25,-
R.de Côte D'Ivoire 2003, Národ.parky BI (2)	22,-
R.de Côte D'Ivoire 2005, Ján Pavol II. (1920-2005), PL (6)	29,-
R.de Côte D'Ivoire 2005, Ján Pavol II. (1920-2005), H (2), I.	22,-
R.de Côte D'Ivoire 2005, Ján Pavol II. (1920-2005), H (2), II.	22,-
Rusko 2000, LOH Sydney 2000 (3)	12,-
Tadžikistan, Praveká fauna (8)	18,-
Tanzánia 1996, LOH Atlanta-cyklistika (4+H)	20,-
Tanzánia 1998, Hist. konské záprahy (4+H)	22,-
Tanzánia 1999, Kone I, BI (3)	19,-
Tanzánia 1999, Kone II, BI (3)	19,-
Tanzánia 1999, Medvede, BI (9)	35,-

JÚNOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Togo 1999, Ďalšie druhy orchideí (6+H)	25,-
Um al Quiwain 1971, Morská fauna a flóra (8)	25,-
Vietnam 1988, Vtáky (8)	24,-
Vietnam 1988, Flóra (8)	24,-
Vietnam 1988, Vodné vtáky (6)	12,-
Vietnam 1998, Ryby (8)	22,-
ZSSR 1987, Slávnici ruskí admiráli PI (5+K)	25,-

Zásobníky na známky, havidky

Zásobník Lindner, A 4, čierne listy,	
16-listový	490,-
- „ - 30-listový	870,-
Zásobník s logom i bez loga Slovenskej pošty,	
formát A 4, biele listy, 8-listový	190,-
Havidky čierne, šírka 28, 31, 36, 38, 40, 43, 44,	
49, 50, 55, 59, 60, 70 a 90 mm - balíček	60,-
Havidky čierne na PL:	
ležaté, veľkosť 185x135 mm - ks	19,-
stojaté, veľkosť 185x135 mm - ks	19,-
Havidky biele, šírka 32, 50, 60 mm - balíček	60,-
Havidky biele na PL:	
ležaté, veľkosť 175x120 mm - ks	15,-
stojaté, veľkosť 120x175 mm - ks	15,-

Zásobníky na mince

Zásobník 10-listový, možnosť doplnenia	
listov (3 alebo 4 otvory)	365,-
Náhradné listy	
12-okienkové 55x53 mm - 1 list	30,-
20-okienkové 41x42 mm - 1 list	33,-
30-okienkové 31x35 mm - 1 list	35,-

Skušobná UV - lampa SIGMA

Stolné prevedenie so zapojením na sieť 220 V	
- rozozná, ktoré známky sú tlačené na	
luminiscenčnom a ktoré na bežnom papieri,	
odhalí falošné bankovky	570,-
UV - lampa na batérie, ručná	520,-

Katalógy nové

Špecializované netto katalógy ZBERATEĽ – SLOVENSKO

(známky, celiny, FDC, COB, CDV, NL, ZZ, CSO, CM, PT):	
Roky 1993-1994	58,-
Roky 1995-1996	68,-
Roky 1997-1998	58,-
Rok 1999	29,-
Roky 2000-2001	58,-
Rok 2002	44,-
Rok 2003	58,-
Rok 2004	38,-
Pri kúpe všetkých 8 ks katalógov len za 360,-	

Novotný: Mince Jozefa I. 1705-1711 a Františka II.-	
Rákocziho 1703-1711	195,-
Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, I.vydanie	265,-
Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE 1740-1780	
(II.doplnené vydanie 2001)	235,-
Novotný: Mince Františka Lotrinského (1745-67),	
(1766-80)	250,-
Novotný: Mince Jozefa II 1765-1790 a	
Leopolda II 1790-1792	240,-
Novotný: Mince Františka I. 1792-1835	185,-
Novotný: Mince a korunovačné medaily	
Ferdinanda V. (1835-1848)	135,-
Novotný: Mince Františka Jozefa I.(1848-1916)	235,-
Novotný-Moulis: Papierové platidlá ČSR, ČR	
a SR 1918-2004, farebný, vydanie 2004	330,-

Obaly na albumové listy

Formát A 4 (tzv. Euroobal) - 10 ks	15,-
------------------------------------	------

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER (1000 ks) - balíček	á 64,-
---	--------

JÚNOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Albumové listy Zberateľ SLOVENSKO				
	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1993	19,-	75,-	32,-	120,-
Ročník 1994	19,-	75,-	48,-	185,-
Ročník 1995	22,-	75,-	48,-	175,-
Ročník 1996	22,-	75,-	54,-	195,-
Ročník 1997	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1998	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1999	21,-	75,-	59,-	245,-
Ročník 2000	17,-	65,-	48,-	185,-
Ročník 2001	32,-	95,-	48,-	215,-
Ročník 2002	22,-	75,-	75,-	285,-
Ročník 2003	28,-	85,-	80,-	305,-
Ročník 2004	17,-	65,-	53,-	220,-

Súbory jednotlivých ročníkov tvoria albumové listy:
I.časť : základné známky a hárdčky,
II.časť : PL, varianty kupónov a známky z hárdčiek
Pri objednávaní prosíme vždy uviesť požadovaný ročník, jeho časť (I. alebo II.) a formát (Pofis alebo A 4) !
V prípade záujmu o všetky listy, treba objednať obidve časti súboru (I.+ II.) pretože II. časť listy z prvej časti neobsahuje !
Listy ponúkame vo vyhotovení bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).
Formáty listov: Pofis a A 4.
 Ceny oboch formátov sú rovnaké!

Albumové listy ČESKÁ REPUBLIKA		
	BZ	Z
Ročník 1998	155,-	485,-
Ročník 1999	185,-	490,-
Ročník 2000	190,-	495,-
Ročník 2001	195,-	525,-
Ročník 2002	185,-	515,-
Ročník 2003	220,-	740,-
Ročník 2004	180,-	550,-

Formáty albumových listov ČR:
 Ročník 1999 **len formát Pofis**, ročníky 2000 - 2004 **formát Pofis aj A 4** (cena rovnaká).

Ponúkame albumové listy formátu Pofis aj formátu A 4:

- s nápisom SLOVENSKO á 5,-
- bez nápisu á 4,-
- so štvorcovou podtlačou (len formát Pofis) á 4,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO				
Formát Pofis aj A4 - cena rovnaká !	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1992	24,-	85,-	52,-	210,-
Ročník 1991	24,-	85,-	68,-	265,-
Ročník 1990	34,-	115,-	48,-	195,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO				
Formát len A4	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1989	42,-	135,-	46,-	165,-
Ročník 1988	65,-	215,-	80,-	295,-
Ročník 1987	38,-	125,-	90,-	345,-
Ročník 1986	42,-	135,-	110,-	355,-
Ročník 1985	62,-	205,-	75,-	275,-
Ročník 1984	58,-	210,-	80,-	295,-
Ročník 1983	52,-	195,-	80,-	295,-
Ročník 1982	70,-	255,-	85,-	325,-
Ročník 1981	58,-	210,-	80,-	295,-
Ročník 1980	45,-	155,-	80,-	295,-

Pinzety a lupy

- Pinzeta Prinz-Solingen (špicatá, lopatkovitá alebo okrúhla), kus 85,-
- Pinzeta Lindner (špicatá lopatkovitá alebo okrúhla) 85,-
- Pinzeta Lindner, lopatkovitá zahnutá 155,-
- Pinzeta lopatkovitá alebo špicatá, ale dlhá 150 mm 260,-
- Lupa Ø 20 mm v kovovom puzdre, zasúvacia, zväčšuje 10x 395,-
- Lupa s osvetlením a desatinným delením, možnosť zaostrenia 680,-

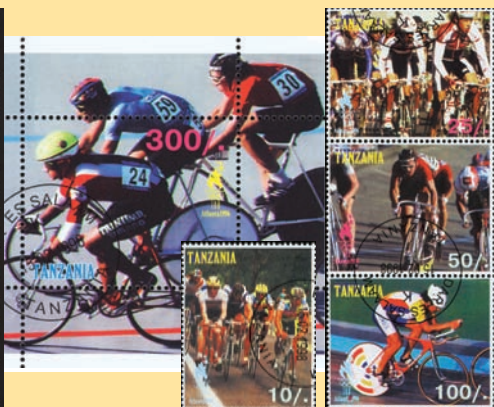
Katalógy použité

- Michel Ganssachen - Europa Ost 1994/95 295,-
- Michel Karibské ostrovy 2000, zachovalý 1250,-
- Philex Západná Európa 1985, celofarebný 480,-
- Trojan Privátni prítisky na československých a českých celinách 1945-1996, zachovalý 350,-

Katalógy staršie, nepoužívané

- MICHEL č. 1: Severná a stredná Amerika 1995 1 150,-
- MICHEL č. 2: Karibská oblasť 1995 1 100,-
- MICHEL č. 3: Južná Amerika 1996 1 150,-
- MICHEL: Nemecko 2003/2004, celofarebný 740,-
- MICHEL: Nemecko špeciál 2000 650,-
- MICHEL: Nemecko Junior 2004 420,-
- Novotný-Moulis: Papierové platidlá ČSR, ČR a SR 1918-1998, farebný 290,-

JÚNOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky námetových emisií © (str.42-43)

JÚNOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

THE GAMBIA

KARL BENZ
AUTOMOBILE
CENTENARY

Ukážky z dnešnej ponuky námetových emisií ★★ (str.41)

SECURITY PRINTING LTD

